ENUMERATIO

INSECTORUM NORVEGICORUM

FASCICULUM V,

CATALOGUM HYMENOPTERORUM CONTINENTEM,

AUCTORE **H. SIEBKE** DEFUNCTO,

EDIDIT

J. SPARRE SCHNEIDER,

CONSERVATOR MUSEI TROMSOEENSIS, SOCIETATIS ENTOMOLOGICÆ STETTINENSIS CORRESPONDENS.

PARS I.

PROGRAMMATIS NOMINE EDIDIT UNIV. REGIA FREDERICIANA.

CHRISTIANIÆ.

TYPIS A. W. BROEGGER.

1880.

ENUMERATIO

INSECTORUM NORVEGICORUM

FASCICULUM V,

CATALOGUM HYMENOPTERORUM CONTINENTEM,

AUCTORE H. SIEBKE DEFUNCTO,

EDIDIT

J. SPARRE SCHNEIDER,

CONSERVATOR MUSEI TROMSOENSIS, SOCIETATIS ENTOMOLOGICÆ STETTINENSIS CORRESPONDENS.

PARS I.

PROGRAMMATIS NOMINE EDIDIT UNIV. REGIA FREDERICIANA.

CHRISTIANIÆ.

TYPIS A. W. BROEGGER.

1880.

1882, June 29.
Gift of
The Royal University
of Norway.
(Pt. I)

Préface.

Lorsqu'en Décembre 1876 je mis la dernière main au 4e volume de „Enumeratio" de Siebke, c'était avec le sentiment que cet ouvrage si précieux pour moi, doublement précieux parce que par là il m'était possible de poser un monument glorieux en commémoration de notre entomologiste si distingué, mais si peu apprécié, ne verrait son achèvement que dans un avenir assez éloigné. Sans compter que ma sphère d'action avait été reléguée à ce recoin du monde, je dois ajouter, ainsi que je l'ai fait observer dans la préface, combien il était à désirer que la continuation fût retardée quelque temps, attendu qu'il fallait des recherches plus approfondies, notamment dans les régions arctiques, avant de pouvoir utilement entamer les hyménoptères, travail que j'envisageais avec quelque souci, mes propres connaissances n'étant pas à la hauteur de cette tâche, de sorte que je n'étais pas à même de reviser avec la critique nécessaire les manuscrits et collections mêmes de Siebke et de tirer parti des éclaircissements que je pouvais puiser dans d'autres sources. Toutefois, en me rendant compte de la portée du travail commencé par Siebke et continué par moi comme la première énumération réunie des insectes de la Norvége, la première tentative d'acquérir une place pour l'entomologie jusqu'à présent si négligée parmi nous. j'ai compris l'importance d'achever aussitôt que possible cette base pour servir de fondement et de point de départ à des ouvrages ultérieurs et plus spéciaux. Je crois donc pouvoir justifier la continuation de cet ouvrage avec les matériaux actuellement existants, d'autant plus

que j'ai reçu des contingents très précieux de la région sud-est de la Norvége et de la montagne de Dovre par mon infatigable ami, Mr le candidat Schøyen, en même temps que pendant mes excursions entomologiques dans le diocèse de Tromsø, j'ai constamment recueilli des hyménoptères, par lesquels la faune a été enrichie de plusieurs espèces. Par la bienveillance de Mr le Professeur Thomson à Lund, qui a bien voulu fixer toutes les espèces difficiles, service dont je lui adresse mes meilleurs remercîments, j'ai également pu tirer parti de mes collections assez nombreuses de Bergen et de Hardanger. Par des raisons importantes, dont je vais rendre compte, le 5e volume paraît en 2 livraisons avec un intervalle encore indéterminé, quelque désirable qu'il eût été de voir publier les hyménoptères dans une seule et même énumération. D'abord le manuscrit sur les ichneumonides est très incomplet de la main de Siebke, ensuite il existe dans les collections des autres entomologistes norvégiens ainsi que dans les miennes des matériaux considérables, non encore déterminés, d'ichneumons qui doivent nécessairement être compris pour compléter les annotations de Siebke; mais chacun conviendra sans doute que les ichneumonides présentent des difficultés plus grandes qu'aucun autre ordre des insectes, et pour venir à bout des matériaux existants je suis forcé de recourir à l'assistance d'autorités étrangères dont cependant, par suite de mon isolement du reste du monde scientifique, il ne m'est pas facile de profiter. Il me faudra d'ailleurs un séjour prolongé dans la capitale pour étudier les collections de Siebke ainsi que les autres collections qui s'y trouvent et pour tirer parti des sources littéraires qui me sont inaccessibles ici. Mais, avant d'en arriver là, il se passera longtemps: je n'ai donc pas cru devoir retarder davantage l'impression du manuscrit que j'ai déjà achevé il y a quelque temps.

Cette première livraison renferme „*Hymenoptera phytophaga*“ avec 204 espèces et „*H. aculeata*“ avec 266 espèces; la 2e livraison se composera de la grande tribu des ichneumonides. Pour ne pas déranger l'homogénéité de l'ouvrage j'ai observé la même forme et le même plan que ceux des premiers fascicules; la syno-

nymie est un peu plus complète que dans le manuscrit de Siebke; cependant j'ai évité toute longueur comme peu convenable à un ouvrage de cette nature. Les propres observations de Siebke de ses nombreuses excursions dans la région sud-est de la Norvége en forment le noyau, auquel il faut ajouter le précieux contingent précité de Mr Schøyen (notamment des contrées d'Odalen, de Gudbrandsdalen et de Dovre, ainsi qu'en partie de nos régions arctiques). Mes observations à moi sont tirées de Bergen, de Hardanger, des forges de Næs près d'Arendal, ainsi que du diocèse de Tromsø. De plus j'ai compris tout ce que MM. Zetterstedt, Dahlbom et Thomson ont mentionné sur la Norvége.

Enfin, pour faciliter l'usage des volumes déjà publiés du présent ouvrage j'ai ajouté un index alphabétique provisoire des noms de famille qu'on y rencontre. Lors de l'achèvement définitif de l'ouvrage j'ai l'intention de reproduire cet index en le complétant.

A Tromsø, en Novembre 1879.

J. S. Schneider.

Conspectus
familiarum et generum Hymenopterorum Norvegiæ.

Fam. 1. *Tenthredinidæ.*

1. Cimbex.
2. Trichiosoma.
3. Clavellaria.
4. Abia.
5. Amasis.
6. Hylotoma.
7. Cyphona.
8. Lophyrus.
9. Monoctenus.
10. Cladius.
11. Leptocercus.
12. Nematus.
13. Athalia.
14. Phyllotoma.
15. Cænoneura.
16. Fenusa.
17. Emphytus.
18. Blennocampa.
19. Eriocampa.
20. Poecilosoma.
21. Taxonus.
22. Selandria.
23. Strongylogaster.
24. Pachyprotasis.
25. Macrophya.
26. Allantus.
27. Perineura.
28. Tenthredo.
29. Dolerus.
30. Blasticotoma.
31. Lyda.
32. Cephus.

Fam. 2. *Siricidæ.*

33. Sirex.
34. Xiphydria.

Fam. 3. *Apidæ.*

35. Bombus.
36. Apathus.
37. Megilla.
38. Eucera.
39. Macropis.
40. Cilissa.
41. Ceratina.
42. Andrena.
43. Panurgus.

44. Rophites.
45. Hylæus.
46. Halictus.
47. Sphecodes.
48. Colletes.
49. Nomada.
50. Epeolus.
51. Anthidium.
52. Megachile.
53. Diphysis.
54. Osmia.
55. Chelostoma.
56. Gyrodroma.
57. Heriades.
58. Stelis.
59. Coelioxys.

Fam. 4. *Vespidæ.*

60. Vespa.
61. Polistes.
62. Discoelius.
63. Eumenes.
64. Hoplomerus.
65. Lionotus.
66. Ancistrocerus.
67. Odynerus.

Fam. 5. *Mutillidæ.*

68. Mutilla.

Fam. 6. *Scoliidæ.*

69. Myrmosa.
70. Methoca.

Fam. 7. *Sapygidæ.*

71. Sapyga.

Fam. 8. *Tiphiidæ.*

72. Tiphia.

Fam. 9. *Pompilidæ.*

73. Ceropales.
74. Salius.
75. Pompilus.
76. Pogonius.
77. Agenia.
78. Priocnemis.
79. Calicurgus.

Fam. 10. *Sphegidæ.*

80. Ammophila.
81. Psammophila.

Fam. 11. *Pemphredonidæ.*

82. Mimesa.
83. Psen.
84. Pemphredon.
85. Diodontus.
86. Passaloecus.

Fam. 12. *Astatidæ.*

87. Astata.

Fam. 13. *Larridæ.*

88. Tachytes.

Fam. 14. *Nyssonidæ.*

89. Nysson.

Ordo. Hymenoptera.

Piezata Fabr.

I. Hymenoptera phytophaga Latr.

Fam. *Tenthredinidæ.*

Cimbex Oliv.

1. *C. lutea* Lin. F. Sv. II. 388. 1534. — Thoms. Scand. Hymenoptera. I. 19. 1. — Femorata Zett. Ins. Lap. 334. 1.

Norv. mer. or. et sept. haud rara: Circa Christianiam, in parochiis Grue & Rendalen (Siebke), Odalen & Ringebo (Schøyen). Etiam in Sydvaranger Finmarkiæ orient. a pastore Sandberg lecta (seç. Schøyen). Mai—Juli.

2. *C. violascens* Thoms. Sc. Hym. I. 20. 2. — Lutea D. Geer. II. 2. 943. — Humboldti Ratzbg. III. p. 135. 46 (♂).

Norv. mer. or. rar., in par. Nordrehaug in Tandbergmoen (Sieb.), Odalen (Schøyen). Juli.

3. *C. brevispina* Thoms. Sc. Hym. I. 21. 3. — Lutea Fall. Act. Holm. 189 (var. A). — Variabilis Ratzbg. Tab. III. f. 10. f.

Norv. m. or., ad Christianiam in horto botanico, in par. Elverum, Rendal & Gausdal (Siebk.), Odalen (Schøyen). Mai —Juni.

Trichiosoma Leach.

1. *Tr. sorbi* Ratzbg. p. 136. — Thms. I. 23. 1.

Norv. mer. et sept., in horto botanico ad Christianiam (Sieb.),

Odalen, ad Bossekop in par. Alten et ad Elvenæs in par. Sydvaranger Finmarkiæ (Schøyen). Juni.

2. *Tr. lucorum* Lin. F. Sv. 1537. — Thms. S. H. I. 23. 2. — Betuleti Klug.

Norv. mer., centr. & sept. fere ubique: Odalen & Ringebo (Schøyen), Elverum, in alpe Dovre ubique frequens, nec non in Valdalen in par. Ørskoug Søndmøriæ (Siebke). Ad Moen & Bjerking in Maalselvdalen haud rara (Schneider), nec non ad Bossekop in par. Alten et ad Laxelv in Porsanger Finmarkiæ (Schøyen).

3. *Tr. vitellinæ* Lin. F. Sv. 1535. — Thms. Sc. H. I. 24. 3. — Amerinæ D. Geer. II. 2. p. 948. 3.

Norv. mer. or. & c. passim: Ad Fredrikshald, Christianiam, in par. Vang in Valders, in alpe Dovre ad Fokstuen (Siebke), Odalen (Schøyen). Mai—August. Larva in *Salice.*

Claveliaria Leach.

1. *Cl. amerinæ* Lin. F. Sv. 1536 (♂). — Thms. Sc. H. I. 25. 1. — Marginata Lin. S. Nat. XII. 920. 2. (♀).

Norv. mer. or. passim: Odalen et ad Laurgaard in par. Sell Gudbrandsdaliæ (Schøyen), in par. Grue (Siebke) & Løiten Hedemarkiæ (Deinboll).

Abia Leach.

1. *Ab. nitens* Lin. S. Nat. X. p. 526. 7. (♂). — Thms. Sc. H. I. 27. 1. — Sericea L. S. N. XII 921. 8.

Norv. mer. rarius: Ad Christianiam in Bækkelaget nec non ad Grundset in par. Elverum in *Salice* (Siebke), ad Bergen passim (Sølsberg & Schneider). Juni—Juli.

2. *Ab. fasciata* Lin. S. N. X. 555. 5. — Ths. Sc. H. I. 30. 4.

Norv. mer. or. rar., ad Christianiam in horto botanico (Sieb.), Odalen (Schøyen). *Var.* Thms. ad Christianiam lecta. Juni.

Amasis Leach.

1. *Am. obfusca* Fab. Sp. Ins. I. 407. 9. — Ths. Sc. H. I. 31. 1.

Norv. mer. or. passim: Circa Christianiam, in paroch. Grue & Hof in Solør nec non in Krydsherred ad Hammarmoen (Sieb.), Odalen (Schøyen). Juni—Juli.

Hylotoma Latr.

1. *H. enodis* Lin. S. N. XII. 922. 11. - Ths. Sc. H. I. 34. 1. — Ustulata D. G. 1018. 27. T. 39. f. 14-20.

Norv. mer. passim: Ad Christianiam in Tøien & Etterstad nec non in parochia Store Elvedalen Østerdaliæ a Siebke capta. Mai, Juli, ad Bergen (Schneider).

2. *H. cyanella* Klug Jahrb. 1. p. 331. — Ths. Sc. H. I. 35. 2.

Norv. mer. or. rarissime, tantum in Etterstad ad Christianiam mense Majo a Siebke inventa (♀).

3. *H. ciliaris* Lin. S. N. XII. 922. 12. - Ths. Sc. H. I. 37. 4. — Coerulea Klug l. c. 57. 7.

Norv. m. or. et c. fere ubique: Circa Christianiam, in parochiis Edsberg, Grue et Øier Gudbrandsdaliæ nec non ad Lillehammer observata (Siebke & Schøyen). *Var.* c. Ths. (♂) in alpe Dovre ad Fokstuen (Siebke) et ad Bossekop in par. Alten Finmarkiæ (Schøyen) capta. Juni—Juli.

4. *H. fuscipes* Fall. Act. Holm. 43. 6—7. — Ths. Sc. H. I. 37. 5. — Violacea Klug l. c. 57. 6.

Norv. m. or. rarissime, in par. Odalen a Siebke lecta.

5. *H. ustulata* Lin. S. N. XII. 922. 13. — Ths. Sc. H. I. 38. 6. — Nitens D. G. 1016. T. 38. f. 32—35.

Norv. mer. or. et centr. ubique, sept. rar.: Circa Christianiam, in paroch. Krydsherred, Gol Hallingdaliæ, Elverum ad Grundset, atque in alpe Dovre ad Kongsvold (Siebke), in Odalen, ad Lillehammer nec non in par. Ringebo a Schøyen inventa.

Juni—Juli. Specimen unicum ad Nymo in Maalselvdalen 17 Juli 1877 (Schneider).

6. *H. rosarum* Klug 60. 10. — Ths. Sc. H. I. 40. 9.

Norv. mer. or., ad Christianiam in Tøien, in par. Aurdal ad Raneim atque in Elverum Østerdaliæ (Siebke), Odalen (Schøyen). Juni.

7. *H. pagana* Latr. Hist. Nat. XIII. 134. 5. — Ths. I. 41. 10. — Flaviventris Fall. A. H. 1807. 202. 8.

Habitat circa Christianiam passim: Bækkelaget et Borrebæk (Siebke), in parochia Asker (Schøyen). Juni—Juli.

Cyphona Dahlbom.

(Hylotoma Fallén).

1. *C. geminata* Klug. 73. 36. — Ths. Sc. H. I. 47. 1. — Costata Fall. A. H. 1808 p. 45. 10—11 (forte).

Norv. mer. or. et centr. rarissime, ad Christianiam in horto botanico nec non ad Fokstuen in alpe Dovre in Salice a Siebke lecta. Juni.

Lophyrus Klug.

1. *L. hercyniæ* Hartig 123. 3. — Ths. Sc. H. I. 56. 4.

Norv. mer. or. rarius, tantum ad Christianiam a Siebke observatus.

2. *L. frutetorum* Klug. l. c. 36. — Ths. Sc. H. I. 57. 5.

Circa Christianiam haud rar., in Tøien, Grefsenaas et Kværner inventus (Siebke). April, Juni.

3. *L. pini* Lin. F. Sv. II 1540 (♂). — Ths. Sc. H. I. 61. 9. — Nemorum Zett. Ins. Lap. 335. 1. (♀ rar.).

Norv. mer. or. fere ubique: Ad Christianiam, Sandefjord, in parochiis Enebak, Hoff, Elverum (Siebke), Odalen (Schøyen). Juni—Juli.

Var. d. Thms. in Linderud ad Christianiam nec non in par. Hoff in Solør observata.

4. *L. rufus* Klug. l. c. No. 3. — Ths. Sc. H. I. 64. 11.

Ad Christianiam atque in par. Nordrehaug Ringerikiæ a Siebke captus. Juli – September.
Var. Ths. in horto botanico lecta.

5. *L. pallipes* Fall. A. H. 1808. 41. 4–5. — Ths. Sc. H. I. 65. 12. — Elongatulus Klug. l. c.

Norv. m. or. rar., tantum in Kværner ad Christianiam mense August inventus (Siebke).
Var. d. Ths. ibidem lecta.

Monoctenus Dahlb.

1. *M. juniperi* Lin. S. N. X. p. 556. 9. (forte). — Ths. Sc. H. I. 66. 1.

Circa Christianiam in horto botanico, monte Ryenbjerg atque ad Kværner mense Junio observatus (Siebke).

2. *M. obscuratus* Hartig l. c. 172. 2. — Ths. Sc. H. I. 67. 2.

Norv. mer. or. rarissime, in monte Ryenbjerg ad Christianiam a Siebke lectus. Juni.

Cladius Illig.

1. *Cl. difformis* Panz. Faun. 62. f. 10. — Ths. Sc. H. I. 71. 1. — Alces Thunbg. Mus. Ups. 7. 85.

Norv. mer. or. rarissime, tantum in horto botanico ad Christianiam mense Majo captus (Siebke).

2. *Cl. viminalis* Fall. A. H. 1808. 117. 59. — Ths. Sc. H. I. 74. 5. — Cucerus Hartig l. c. 177. 4.

In horto botanico una cum præcedente rarissime mense Majo (Siebke), in parochiis Odalen & Ringebo a Dom. Schøyen inventus, ad Bergen 20 Juni 1870 (Schneider).

3. *Cl. padi* Lin. F. Sc. II. 1544. — Ths. Sc. H. I. 75. 6. — Albipes Fall. A. H. 1808. 110. 47.

Norv. centr., in par. Tyldalen Østerdaliæ ad Engen nec non in alpe Dovre ad Fokstuen in Salice (Siebke). Juli & August.

Leptocerus Hartig.

1. *L. alni* Lin. F. S. II. 1571. – Ths. Sc. H. I. 77. 1.

   Norv. mer. passim, haud rar.: Ad Christianiam in Tøien, ad Fredrikshald atque in par. Ørskoug Søndmøriæ & Vestnæs Romsdaliæ (Siebke).

2. *L. luridiventris* Fall. A. H. 1808. p. 115. 55. — Ths. Sc. H. I. 78. 4. — Hypogastricus Hart. 184. 1.

   Habitat circa Christianiam passim, in Tøien et Skøien a Siebke lectus (♀). Juni—Juli.

Nematus Jur.

1. *N. De Geeri* Klug l. c. No. 169. — Ths. Sc. H. I. 80. 1. — Ulmi Fall. A. H. 1808. 123. 67.

   Norv. centr., in alpe Dovre ad Fokstuen et Jerkin observatus (Siebke). Juli.

2. *N. opacus* Hartig 229. 8. – Ths. Sc. H. I. 81. 2. — Verna Klug No. 21.

   Norv. mer. or. rarissime, tantum in par. Næs Hallingdaliæ a Siebke inventus.

3. *N. septentrionalis* L. S. N. X. 557. — Ths. Sc. H. I. 84. 5. — Laticrus Hart. 186. 5.

   Norv. m. or. rar., femina in Kværner ad Christianiam mense Augusto lecta (Siebke).

4. *N. varus* Hart. 186. 4. — Ths. I. 86. 6. — Septentrionalis Fall. l. c. 60. 21.

   Feminam in monte Ryenbjerg ad Christianiam mense Junio Siebke cepit.

5. *N. albipennis* (Klug), Ths. I. 88. 8. — Drewseui Dahlb. Consp. 8. 76.

Norv. m. or., ad Christianiam in horto botanico nec non ad Aaset in par. Aamot Østerdaliæ mens. Julio (Siebke).

6. *N. appendiculatus* Hart. 202. 34. — Ths. I. 91. 12. — Flavipes Dahlb. Consp. 9. 102.

Habitat in Norv. m. or. & centr. rarius, ad Christianiam in Tøien atque in alpe Dovre ad Fokstuen observatus (Siebke). Juli.

7. *N. fraxini* Hart. 204. 36. — Ths. I. 91. 13.

Norv. centr. rarissime, in alpe Dovre ad Fokstuen mense Julio lectus.

8. *N. puncticeps* Ths. Scand. Hym. I. 92. 14.

Etiam in alpe Dovre a Siebke captus.

9. *N. quercus* Hart. 188. 10. — Ths. I. 95. 18. — Borealis Zett. Insp. Lapp. 353. 53. — Friesii Dahlb. Consp. 10. 112.

Ad Børselv in par. Kistrand Finmarkiæ a Schøyen captus, sec. Dom. Thomson in tota Scandinavia occurrit.

10. *N. pallipes* Fall. A. H. 1808. 110. 48. — Ths. I. 97. 20. — Carinatus Hart. 199. 28 (verosimiliter).

Norv. m. or. & c. passim: In par. Aurdal in Valders, Gausdal Gudbrandsdaliæ nec non ad Jerkin in alpe Dovre (Siebke), in par. Ringebo (Schøyen). Juli—August.

11. *N. alpinus* Thoms. Sc. Hym. p. 98 No. 21.

Habitat in Norv. sept. rarius, in Tromsø mense Junio 1878 a Schneider et ad Kistrand Porsangeriæ a Schøyen inventus.

12. *N. mollis* Hart. 201. 30. — Ths. I. 98. 22. — Lapponica Zett. Ins. Lapp. 350. 44.

Norv. m. or. & sept., circa Christianiam in monte Ryenbjerg et Grefsen inventus, mense Junio (Siebke), ad Moen in Maals-

elvdal 11 Juli nec non in Tromsdal ad Tromsø 28 Juni 1877 (Schneider).

13. *N. conjugatus* Dahlb. Clavis No. 16. — Ths. 101. 26.

Norv. m. or., in horto botanico ad Christianiam (Siebke), in parochia Asker (Schøyen).
Var. b. Siebke: „Clypeo mesosternoque totis nigris“ in horto botanico una cum forma genuina observata.

14. *N. abietum* Hartig 210. 44. — Ths. I. 106. 31. — Pini De Geer l. c. p. 1001. — Saxesenii & compressus Hart. l. c. 212. 45 & 243. 46.

Norv. m. or., ad Christianiam nec non in par. Odalen (Siebke), Ringebo Gudbrandsdaliæ (Schøyen).

15. *N. pallidiventris* Fall. A. H. 1808. 120. 63. — Ths. I. 110. 35.

Ad Christianiam in Hovind, in par. Sell Gudbrandsdaliæ ad Laurgaard mense Julio lectus (Siebke).

16. *N. kirbyi* Dbm. Cl. Tal. f. 4. — Ths. I. 115. 40.

Norv. m. or. & centr. fere ubique: Ad Christianiam in Kværner, in parochiis Røken, Krydsherred, Aurdal, Elverum & Tyldalen Østerdaliæ (Siebke), Ringebo et ad Kongsvold i alpe Dovre (Schøyen). Juni—Juli.
Var. b., g & h. Ths. omnes in horto botanico lectæ.

17. *N. punctulatus* Dbm. Consp. 9. 89. — Ths. I. 117. 42. — Leucogaster Dbm. Consp. 9. 88. — Cubitalis id. l. c. 9. 90.

Tota Scandinavia (sec. Dom. Thomson).

18. *N. punctipleuris* Thoms. Öfversigt af Vet. Ac. Förh. 19de årg. 628. 30. — Id. Scand. Hym. I. 118. 45.

Ad Kistrand Finmarkiæ a Schøyen captus.

19. *N. rumicis* Fall. A. H. 1808. 123. 63. — Ths. I. 119. 45. — Xanthopterus Dbm. l. c. 8. 59. — Capreæ Hartig 198. 26.

Habitat in tota Scandinavia sec. Dom. Thomson, specimina Norvegica nondum vidi.

20. *N. crassus* Fall. A. H. 1808. 106. 41. — Ths. I. 123. 49. — Sulcipes Hartig 186. 6.

In. par. Grue mense Junio a Siebke inventus, sec. Thomson totam Scandinaviam habitat.

21. *N. brachyacanthus* Thoms. Sc. Hym. I 123. 50.

Norv. m. or. et centr. rarissime, in par. Grue in Solør (Siebke) mens. Jun., ad Fokstuen in alpe Dovre (Schøyen).

22. *N. villosus* Thoms. Opusc. 629. 35. — Id. Sc. Hym. p. 127. No. 53.

Norv. septentr. rarissime, specimen unicum ad Bossekop in parochia Alten Finmarkiæ 25 Juni 1878 Schneider legit.

23. *N. longiserra* Ths. Sc. H. I. 128. 55.

In horto botanico ad Christianiam a Siebke lectus.

24. *N. rufescens* Hart. 191. 15. — Ths. I. 130. 56.

Norv. m. or. rarius, in horto botanico ad Christianiam mens. April & Majo observatus (Siebke).

25. *N. striatus* Hart. 191. 14. — Ths. I. 131. 57. — Capreæ Fall. A. H. 1808. 121. 64.

Feminam in monte Grefsenaas ad Christianiam mense Junio Siebke invenit, specimen unicum ad Nymo in Maalselvdalen (69°) a Schneider lectum, sec. Thomson in tota Scandinavia sat frequenter occurrit.

26. *N. scabrivalvis* Thoms. Sc. H. I. 132. 59.

Ad oppidum Lillehammer a Schøyen captus, sec. Thomson in tota Scandinavia haud rar.

27. *N. fahræi* Dbm. Consp. 8. 72. — Ths. I. 134. 61.

Ad Christianiam a Siebke lectus, etiam in Suecia rar. et tantum in Scania observatus (Thomson).

28. *N. dahlbomi* Thoms. Sc. H. I. 134. 63. — Viduatus Dbm. Consp. No. 99.

Norv. centr. rarissime, a Dom. Schøyen ad Fokstuen in alpe Dovre deprehensus, in Suecia tantum Lapponiam habitat (Thomson).

29. *N. viduatus* Zett. Ins. Lapp. 351. 47. — Ths. I. 135. 64.

Norv. m. or. et c. rar., ad Christianiam in horto botanico nec non ad Fokstuen in alpe Dovre observatus (Siebke). Mai, Juli.

30. *N. klugii* Dbm. Clavis fig. 6. (♂). – Ths. I. 136. 65.

Habitat in tota Scandinavia sec. Dom. Thomson, ad Bergen specimen unicum 21 Juni 1874 Schneider invenit.

31. *N. ventralis* Hartig. l. c. 192. 16. — Ths. I. 137. 66. — Abdominalis Fall. A. H. 1808. 115. 54. — Ulmi Lin. S. N. X. 559. 36 (forte).

Hab. in Norv. m. or. et centr. ubique: Circa Christianiam, ad Konsvinger, in par. Odalen, Hole Hedemarkiæ, Øier & Sell Gudbrandsdaliæ nec non ad Jerkin et Kongsvold in alpe Dovre (Siebke). Juli.

32. *N. luteus* Hart. 195. 21. — Ths. I. 138. 67.

Norv. m. or. fere ubique: Ad Sandefjord, in parochiis Røken, Fron, Sell, Hoff & Aamot Østerdaliæ (Siebke), ad Lillehammer (Schøyen). Juni – Juli.

33. *N. inflatus* Ths. Sc. H. I. 139. 69. — Salicis Hart. 194. 20.

Ad Christianiam in Tøien, nec non in par. Enebak et Eidskogen a Siebke lectus. Juli.

34. *N. ribesii* (Schranck), Ths. Sc. H. I. 143. 73. — Salicis Fall. Act. Holm. 1808. 118. 60. — Ventricosus Hart. 196. 23.

Norv. m. occid., ad Bergen frequenter occurit mense Majo (Schneider).

35. *N. papillosus* De Geer. 988. 13. — Ths. I. 145. 75. — Myosotidis Fall. 119. 62.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam in Tøien et Brovold mense August observatus (Siebke & Schøyen).

36. *N. jugicola* Ths. Sc. H. I. 146. 76.

Feminam in Ormøen juxta Christianiam mense Junio Siebke legit.

37. *N. zetterstedti* Dbm. Clavis fig. 5. – Ths. I. 147. 78. — Miniatus Hart. 189. 12.

Utrumque sexus Siebke ad Christianiam invenit.

38. *N. croceus* Fall. A. H. 1808. 122. 65. — Ths. I. 149. 80. — Fulvus Hart. 194. 19.

Norv. m. or. et c. passim: In parochiis Røken, Nordrehaug & Hoff in Solør nec non ad Fokstuen i alpe Dovre in Betula captus. Juli.

39. *N. bergmanni* Dbm. Clavis No. 23. — Ths. I. 150. 81. — Prasinus Hart. 216. 49.

Norv. centr. passim, in alpe Storfjeldet in par. Fron Gudbrandsdaliæ atque in alpe Dovre ad Fokstuen captus, mense Julio (Siebke).

40. *N. brevivalvis* Ths. Sc. H. I. 151. 82.

A Dom. Schøyen ad Fokstuen in alpe Dovre lectus.

41. *N. curtispina* Ths. Sc. H. I. 152. 84.

Norv. m. or. rar., feminam in horto botanico ad Christianiam mens. Aug. Siebke invenit.

42. *N. virescens* Hart. l. c. 217. 50 (forte). — Ths. I. 153. 85.

Norv. m. or., ad Christianiam in horto botanico nec non in par. Asker utrumque sexus Siebke legit. Juli—August.

43. *N. aurantiacus* Hart. 197. 25. — Ths. I. 156. 89. – Myosotidis Brische Ab. & Beschr. p. 14. T. III. f. 4.

In Brovold ad Christianiam mense Majo captus (Siebke).

44. *N. crassulus* Dbm. Consp. No. 96. Ths. I. 157. 90. — Leucostictus Hart. 202. 33 (forte).

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam, in par. Løiten Hede-

markiæ, Ringebo Gudbrandsdaliæ nec non in Elverum et **Rendalen** Østerdaliæ (Siebke). Juni—Juli.

45. *N. parvilabris* Thoms. Opusc. 638. 53. — Id. Sc. H. I. **160.** No. 93.

Norv. sept. rarissime, specimen unicum ad Tromsø 22 Juni 1877 Schneider invenit, in Suecia tantum in alpe Kælahøg Jemtlandiæ a prof. Dahlbom observatus (sec. Thomson).

46. *N. cinereæ* D. Geer. l. c. 1013. 25. T. 38. f. 26—31. — Ths. I. 160. 94. — Gallarum Hart. 220. 55. — Saliceti var. c Zett. Ins. Lapp. 351. 49.

Norv. m. or. & sept. rarius, ad Christianiam in Tøien et Smedstad utrumque sexus lectum est, (Siebke), April & Juli, ad Tromsø mense Junio 1878 semel (Schneider).

47. *N. valisnieri* Hartig. 205. 40. Ths. I. 162. 97. — Saliceti Ratzbg. p. 128. 36. Tab. III. fig. 27.

Femina ad Christianiam capta.

48. *N. dolichurus* Ths. Sc. Hym. I. 164. 98.

In. alpe Dovre ad Fokstuen a Dom. Schøyen captus.

49. *N. pentandræ* De Geer. l. c. p. 1009. T. 39. f. 1—11. — Ths. I. 165. 100. — Saliceti Zett. Ins. Lapp. 351. 49. — Medullarius & populi Hartig 224. 4 et 223. 3.

Norv. m. or. rar., tantum circa Christianiam (in Tøien et Smedstad) a Siebke observatus.

50. *N. saliceti* Fall. A. H. 1808 p. 111. — Ths. I. 167. 101. — Mucronatus Hart. 223. 2.

Norv. m. or. & centr. passim: Ad Christianiam in horto botanico (Siebke), in par. Ringebo nec non ad Fokstuen et Kongsvold in alpe Dovre (Schøyen). Mai, Juli.

Athalia Leach.

1. *A. spinarum* Fabr. E. S. II. 110. 20. — Ths. I. 172. 2. — Centifoliæ Panz. Faun. Germ. 49. Tab. 18.

Habitat in Norv m. or. & c. ubique.

2. *A. rosæ* Lin. F. Sv. II. 1555 (ex parte). — Ths. I. 173. 3.

In Norv. mer. & c. ubique frequenter occurrit (Siebke, Schøyen & Schneider). Mai–August.

Phyllotoma Fall.

1. *Ph. vagans* Fall. A. H. 1808 47. 24. — Ths. I. 178. 3. — Melanopygus Hartig. 256. 4.

In Norvegia a Siebke lecta, sed locum non indicavit.

Cænoneura Ths.

1. *C. dahlbomi* Ths. Opusc. 271. 1. — Sc. H. I. 182. 1.

Femina in horto botanico ad Christianiam inventa (Siebke) In Suecia rar., tantum Scaniam inhabitat (Thomson).

Fenusa Leach.

1. *F. pygmæa* Klug. l. c. Tab. A. 55. — Ths. I. 186. 4.

Norv. m. or., in Tøien ad Christianiam mense Junio inventa (Siebke).

Emphytus Klug.

1. *E. cinctus* Klug l. c. No. 194. — Ths. I. 189. 2. — Togata Zett. Ins. Lapp. 342. 16.

Hab. in Norv. m. or. fere ubique: Circa Christianiam, in parochiis Røken, Nordrehaug, Enebak, Grue & Aamot (Siebke), Odalen (Schøyen). Mai—Juli.

2. *E. basalis* Klug. l. c. No. 199. — Ths. I. 190. 3. — Togatus Ths. Opusc. 274. 5.

In Bækkelaget ad Christianiam a Siebke deprehensus.

3. *E. fulvipes* Fall. Mon. 42. 7. — Ths. I. 190. 4. — Schønherri Dbm. Consp. — Cingillum Ths. Opusc. 274. 7. — Angustata Zett. Ins. Lapp. 357. 35.

Norv. sept. rar., specimen unicum ad Moen in Maalselvdalen 11 Juli 1877 Schneider invenit; a Schøyen ad Elvenæs in Sydvaranger Juli 1878 captus.

4. *E. rufocinctus* De Geer. l. c. p. 967. Tab. 35. f. 14—18. — Ths. I. 192. 7.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam i Brovold nec non ad Hønefos in par. Nordrehaug mense Junio observatus (Siebke).

5. *E. calceatus* Klug. l. c. No. 213. — Ths. I. 193. 8.

Feminam in Etterstad ad Christianiam Siebke invenit. Juni.

6. *E. grossulariæ* Klug. l. c. No. 202. — Ths. I. 195. 12.

Ad Christianiam in horto botanico (Siebke), Vestre Aker nec non in par. Ringebo Gudbrandsdaliæ et ad Børselv in Porsanger Finmarkiæ (Schøyen).

7. *E. carpini* Hartig. l. c. 250. 11. — Ths. I. 196. 13. — Spuria Zett. Ins. Lapp. (♂).

In parochia Nordrehaug Ringerikiæ mas a Siebke lectus est. Juli.

8. *E. tener* Fall. A. H. 1808. — Ths. I. 196. 14. — Patellatus Klug. No. 203.

Norv. m. or. et c. passim: Ad Christianiam, in par. Krydsherred, Land nec non in alpe Dovre ad Kongsvold observatus (Siebke). Juli—August.

9. *E. perla* Klug. l. c. No. 217. — Ths. I. 197. 15. — Bohemanni Ths. Op. 275. 10.

Ad Laurgaard in parochia Sell Gudbrandsdaliæ a Dom. Schøyen captus.

Blennocampa Hart.

1. *Bl. betuleti* Klug. l. c. No. 57. — Ths. I. 211. 10.

Norv. central. & sept., in alpe Dovre ad Kongsvold mense Julio

lecta (Siebke & Schøyen), ad Moen in Maalselvdalen 11 Juli 1877 a Schneider observata.

2. *Bl. nana* Klug. l. c. 266. 1. — Ths. I. 212. 11.

In horto botanico ad Christianiam (Siebke), ad oppidum Lillehammer a Dom. Schøyen lecta.

3. *Bl. fuscipennis* Fall. Mon. 29. 5. — Ths. I. 213. 12. — Luteiventris Klug. l. c. No. 23.
Habitat circa Christianiam passim, mense Junio, in Tøien et Linderud observata (Siebke).

4. *Bl. funerea* Klug. l. c. No. 59. — Ths. I. 213. 13. — Morio Fall. A. H. 1808. 19.

In tota Scandinavia occurrit (sec. Thomson).

5. *Bl. ephippium* Panz. Faun. Germ. 52. 5. — Ths. I. 213. 15. — Æthiops Klug. No. 41. — Cerasi Lin. F. Sv. 1547 (forte).

Etiam totam Scandinaviam inhabitat sec. Dom. Thomson.

6. *Bl. albipes* Klug. l. c. No. 34. — Ths. I. 217. 19.

Feminam in Norvegia Siebke legit, sed locum non indicavit.

7. *Bl. uncta* Klug. l. c. No. 63. — Ths. I. 219. 22.

Norv. m. or., circa Christianiam ubique ex. gr. in Tøien, Kværner, monte Ryenbjerg & Ormøen (Siebke), in par. Ringebo Gudbrandsdaliæ (Schøyen). Juni.

8. *Bl. subserrata* Thoms. Opusc. 285. 22. — Sc. H. I. 220. 25. — Lineolata Klug. No. 62 (forte).

Femina in horto botanico ad Christianiam mense Junio inventa (Siebke).

9. *Bl. pusilla* Klug. l. c. 267. No. 50. — Ths. I. 220. 26.

Utrumque sexus in horto botanico mense Junio Siebke cepit.

10. *Bl. parvula* Klug. l. c. No. 51. — Ths. I. 221. 27.

In tota Scandinavia haud raro occurrit (sec. Thomson).

Eriocampa Hart.

1. *Er. ovata* Lin. F. Sv. No. 1553. — Ths. I. 223. 1. — Gossypina De Geer. l. c. 956. T. 35. 1—13.

   Habitat in Norvegia m. or. ubique usque ad Øier Gudbrandsdaliæ in Alno et Salice (Siebke & Schøyen), ad Bergen frequens (Schneider). Mai—Juli.

2. *Er. umbratica* Klug. l. c. No. 47. — Ths. I. 224. 2. — Nigrita Fall. Mon. 32. 11.

   Hab. circa Christianiam passim, in Tøien, Etterstad et monte Ryenbjerg observata, mense Junio (Siebke).

3. *Er. annulipes* Klug. l. c. No. 49. — Ths. I. 225. 3.

   In Lian ad Christianiam mens. Julio a Siebke lecta (♀).

4. *Er. varipes* Klug. l. c. No. 47. — Thoms. I. 225. 4.

   Habitat circa Christianiam passim, in horto botanico, Bækkelaget & Borrebæk capta (Siebke). Juni—Juli.

Poecilosoma Dahlbom.

1. *P. pulverata* De Geer. l. c. 963. Tab. 34. f. 20—25. — Ths. I. 229. 2. — Obesa Klug. l. c. No. 164. — Leucozonias Hartig. 290. 15.

   Norv. m. or. et c. passim: Circa Christianiam ubique, ad Throndhjem nec non in Gudbrandsdalia in parochiis Fron & Sell (Siebke), Ringebo (Schøyen). Mai—Juli.

2. *P. guttata* Fall. A. H. 1808. 105. 39 (ex parte). — Ths. I. 231. 5.

   In horto botanico ad Christianiam mense Junio a Siebke lecta.

3. *P. submutica* Thoms. Sc. Hym. I. 232. 7 (♂♀).

   Norv. m. or., ad Christianiam in Tøien, Grefsen, Etterstad, monte Ryenbjerg (Siebke), ad Lillehammer (Schøyen) observata. Mai—Juni.

Taxonus Hart.

1. *T. agrorum* Fall. A. H. 1808. 59. 18. — Ths. I. 234. 1. — Nitida Klug. l. c. No. 179.

   Utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam Siebke invenit. Mai—Juni.

2. *T. equiseti* Fall. A. H. 1808. 60. 20. — Ths. I. 234. 2. — Bicolor Klug. l. c. No. 181. – Pratorum Ths. Opusc. 290. 2.

   In tota Scandinavia haud rar. occurrit (sec. Dom. Thomson).

3. *T. glabratus* Fall. 1808. 108. 43. — Ths. I. 235. 3. — Agilis Klug. l. c. No. 159.

   Norv. mer. passim: Ad Christianiam, in parochiis Nordrehaug, Enebak, Grue & Elverum Østerdaliæ (Siebke), Odalen (Schøyen). Juli—August, ad Bergen specimen unicum 7 Juni 1872 (Sølsberg).

4. *T. albipes* Thoms. Sc. Hym. 235. 4. — Cerasi (♂) Zett. Ins. Lapp. 340. 10.

   In horto botanico ad Christianiam mense Junio a Siebke captus (♀).

Selandria Klug.

1. *S. serva* Fabr., Klug, Hartig. — Ths. I. 236. 1.

   Hab. in Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien et Linderud, ad Staværn nec non in parochiis Grue & Aamot (Siebke). Juni—Juli.

2. *S. stramineipes* Klug No. 61. — Ths. I. 238. 4. — Cerasi Fall. Mon. 35. 16 (forte).

   Norv. m. or. rarius, ad Christianiam in Etterstad atque in paroch. Krydsherred et Elverum observata.

3. *S. temporalis* Thoms. Sc. H. 239. 5.

   Ad Christianiam a Siebke lecta (♀).

4. *S. morio* Fall. A. H. 1808. 208. 19. — Ths. I. 239. 7.

Habitat in tota Norvegia mer. et centr. usque ad Toftemoen in par. Dovre et Ørskoug & Stordalen Søndmøriæ (Siebke, Schøyen). Juli—August.

5. *S. aperta* Hartig. l. c. 282. 58. — Ths. I. 240. 8. — Conformis Fall. Mon. (ex parte).

Ad Christianiam in Tøien, Linderud & Aker atque in par. Land inventa (Siebke, Schøyen). Mai, Juni, August.

Strongylogaster Dahlbm.

1. *Str. filicis* Klug. No. 174. — Ths. I. 242. 1. — Carinata Klug. l. c. No. 175.

Habitat circa Christianiam (Grefsen, Linderud, Bækkelaget), utrumque sexus a Siebke captum. Juni.

2. *Str. cingulata* Klug. No. 173 (♀). — Ths. I. 242. 2. — Linearis Klug. No. 174. (♂).

Norv. m. or. rarissime, in Stabæk ad Christianiam mense Junio capta (Siebke).

3. *Str. delicatula* Thoms. Opusc. 293. 4. — Id. Sc. H. 244. 6.

In Norvegia a Siebke inventa (sec. manuscr.), locum non indicavit.

4. *Str. geniculata* Thoms. Sc. Hym. I. 243. 3.

Specimen unicum in Grimelund ad Christianiam 28 Mai 1873 Schneider legit.

Pachyprotasis Hartig.

1. *P. rapæ* Lin. S. N. XII. 926. 35. — Ths. I. 248. 1.

Norv. m. or. passim: Circa Christianiam ubique, in parochiis Odalen, Grue & Elverum (Siebke), ad Lillehammer et Laurgaard in par. Sell (Schøyen). Mai—Juli.

2. *P. variegata* Fall., Klug. l. c. No. 99. — Ths. I. 249. 3.

In parochia Edsberg et ad Toftemoen in par. Dovre Gudbrandsdaliæ (Siebke), ad oppidum Lillehammer (Schøyen).

3. *P. antennata* Klug. l. c. No. 98. — Ths. I. 250. 4.

Hab. in Norv. m. or. rarissime, tantum in horto botanico ad Christianiam mense Majo a Siebke deprehensa.

Macrophya Dahlbm.

1. *M. blanda* Klug. l. c. No. 76. — Ths. I. 251. 1. — Cognata Fall. Mon. 48. 17.

In horto botanico ad Christianiam nec non in par. Grue in Solør lecta (Siebke).

2. *M. neglecta* Klug. l. c. No. 77. — Ths. I. 251. 2. — Blanda Fall. Mon. 47. 16.

Ad Christianiam a Siebke et Schøyen observata, mense Junio.

3. *M. 12-punctata* Lin. S. N. X. 558. 25. — Ths. I. 252. 3.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien et Bækkelaget, in par. Gol Hallingdaliæ, ad Heslabroen in Odalen, Kongsvinger nec non in par. Grue (Siebke), ad Lillehammer a Dom. Schøyen reperta.

4. *M. rustica* Lin. S. N. XII. 923. 16. — Ths. I. 252. 4.

In Tøien ad Christianiam mense Junio observata (Siebke).

5. *M. ribis* Klug. l. c. No. 95. — Ths. I. 253. 6. — Fera Fall. A. H. 1808. 102. 33.

Habitat circa Christianiam passim, in Tøien et Linderud a Siebke lecta. Mai—Juni.

6. *M. albicincta* Klug. l. c. No. 94. — Ths. I. 254. 7. — Id. Opusc. 296. 7.

Mas in Skøien ad Christianiam mense Junio repertus est, (Siebke). In Suecia etiam rar. et tantum ad Lund observata (Thomson).

7. *M. albipuncta* Fall. A. H. 1808. 104. 37. — Ths. I. 254. 8. — Crassula Klug. l. c. No. 92.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien, Kongshavn et Bækkelaget (Siebke), mense Junio; ad Lillehammer a Schøyen lecta.

8. *M. 4-maculata* (Fabr.), Klug. No. 87. — Ths. I. 256. 10.

Femina circa Christianiam (Hovind, Bækkelaget & monte Ryenbjerg) passim observata, mense Junio (Siebke).

9. *M. punctum-album* Lin. S. N. XII. 924. 23. — Punctum (Fabr.), Klug. l. c. No. 85.

Feminam in Braaten ad Christianiam Siebke invenit. Juni.

Allantus Jur.

1. *A. scrophulariæ* Lin. S. N. X. 556. 12. — Ths. I. 257. 1.

Habitat in horto botanico ad Christianiam in *Scrophularia nodosa* mense Junio (Siebke).

2. *A. 3-cinctus* (Fabr.), Klug. No. 108. — Ths. I. 258. 2.

Utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam lectum (Siebke).

3. *A. marginellus* (Fabr.), Klug. No. 104. — Ths. I. 259. 4. — Viennensis Fall. A. H. 1808. 50. 4. (♂).

Hab. in Norv. m. haud infrequens: Circa Christianiam ubique, ex. gr. in Tøien et monte Grefsenaas, in parochiis Edsberg, Grue, Elverum & Aamot Østerdaliæ, in Valders nec non in Stordalen Søndmøriæ observatus (Siebke). Mai—Juni.

4. *A. nothus* Klug. No. 110. — Ths. I. 260. 5.

Habitat in tota Norvegia mer., centr. & sept. usque ad Jerkin in alpe Dovre (Siebke, Schøyen), Tromsø, Maalselvdalen et Syd-Varanger (Schneider). Juni—August.

5. *A. zonula* Klug. No. 107. — Ths. I. 261. 7. — Fasciata Fall. A. H. 1808. 51. 9.

Norv. m. or. rar., in Tøien et monte Ryenbjerg ad Christianiam

nec non ad Sundvolden in par. Hole Ringerikiæ lectus (Siebke). Juni—Juli.

6. *A. 2-fasciatus* Klug No. 112. — Ths. I. 261. 8. — Zonata Fall. A. H. 1808. 51. 5.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in horto botanico, in par. Nordrehaug et Elverum (Siebke), Odalen nec non in parochiis Ringebo & Sell Gudbrandsdaliæ a Dom. Schøyen repertus. Juni.

Perineura Hartig.

1. *P. nassata* Lin. S. N. XII. 926. 38. — Ths. I. 265. 1. — Dimidiata Fall. A. H. 62. 24. (♀). — Instabilis var. dimidiata Klug l. c. No. 142.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien, in parochiis Odalen et Vaage (Siebke), ad Lillehammer nec non in par. Ringebo (Schøyen). Juni - Juli.

2. *P. brevispina* Ths. Opusc. 301. 2. — Id. Sc. H. I. 266. 2. — Stigma Fall., scutellaris & ambigua Klug.

Norv. mer. passim: Circa Christianiam ubique capta, in paroch. Røken, Enebak & Sell (ad Laurgaard) a Siebke observata, Odalen (Schøyen), ad Bergen (Schneider). Juni—Juli.

3. *P. sordida* Klug l. c. No. 143. — Ths. I. 266. 3. — Nassata Fall. A. H. 1808. 116. 56 (♀).

Ad Christianiam a Siebke & Schøyen mense Junio reperta, sec. Dom. Thomson in tota Scandinavia sat frequenter occurrit.

4. *P. excisa* Thoms. Opusc. 301. 3. — Id. Sc. H. I. 267. 5.

Ad Christianiam in Tøien, monte Ryenbjerg et Bækkelaget (Siebke), ad Lillehammer (Schøyen) etiam observata. Juni.

5. *P. lateralis* Fall. A. H. 1808. 100. 31. — Ths. I. 268. 7.

Hab. circa Christianiam in Tøien et Tveten (Siebke), ad Lillehammer (Schøyen). Mai—Juli.

6. *P. solitaria* (Schrank), Fall. A. H. 1808. 64. 26. — Ths. S. H. I. 268. 8. — Gibbosa Ths. Opusc. 302. 5. — Aucupariæ Klug l. c. No. 168.

Marem in horto botanico ad Christianiam mense Majo Siebke invenit.

7. *P. viridis* Lin. F. Sv. II. No. 1554. — Ths. I. 269. 9.

In tota Norvegia mer. et centr. ubique occurrit, usque ad alp. Dovre et Filefjeld (Siebke), Tromsø (Schneider). Juni—August.

8. *P. scalaris* Klug l. c. No. 138. — Ths. Sc. H. I. 269. 10.

Hab. ad Christianiam, in par. Odalen nec non in Gudbrandsdalen et alpe Dovre ubique lecta (Siebke & Schøyen).

9. *P. punctulata* Klug l. c. No. 139. — Ths. Sc. H. I. 270. 11.

Hab. ad Christianiam in Tøien et monte Ryenbjerg, in par. Enebak, Odalen, ad Lillehammer, in Gudbrandsdalen et alpe Dovre ubique, Juni—August (Siebke & Schøyen), ad Tromsø 22 Juni 1877 (Schneider).

Tenthredo Lin.

1. *T. bicincta* Lin. S. N. XII. 925. 31. — Ths. Sc. H. I. 271. 2.

Ad Christianiam mense Junio a Siebke et Schøyen lecta.

2. *T. mesomela* Lin. F. Sv. No. 1549 (♂). — Ths. Sc. H. I. 272. 3. — Viridis Klug l. c. No. 135. — Scalaris Ths. Opusc. 303. 3.

Norv. m. or. et centr. fere ubique observata: Ad Christianiam, in par. Odalen, Rendalen, Tyldalen, ad Lillehammer, in par. Øier et alpe Dovre ad Jerkin et Kongsvold (Siebke & Schøyen). Juni—Juli.

3. *T. obsoleta* Klug No. 135. — Ths. I. 272. 4.

Norv. sept. rarius, in Tromsdal ad Tromsø (17 Jun. 1878) at-

que ad Moen in Maalselvdalen 11 Juli 1877 a Schneider reperta.

4. *T. atra* Lin. F. Sv. No. 1554. — Ths. Sc. H. I. 274. 7. — Pavida Fall. A. H. 1808. 61. 23.

Hab. in Norv. m., c. & sept. fere ubique: Ad Christianiam, in parochiis Edsberg, Rommedal, Odalen, Grue, Elverum, Aamot, Tyldal, Ringebo et Dovre ad Toftemoen (Siebke & Schøyen), Bergen et Nymo in Maalselvdalen (Schneider). Juni—August.

5. *T. moniliata* Klug l. c. No. 153. — Ths. Sc. H. I. 275. 9.

Habitat in tota Scandinavia sec. Dom. Thomson.

6. *T. livida* Lin. F. Sv. No. 1557. — Ths. I. 275. 10. — Maura Fall. A. H. 1808. 55. 11.

Norv. m. or. et c. fere ubique: Ad Christianiam, in parochiis Enebak, Elverum, Aamot, Odalen, Grue, Hoff, ad Lillehammer nec non in Drivdalen in alpe Dovre reperta (Siebke & Schøyen). Juni—August.

7. *T. fagi* Panz. Faun. Germ., Klug No. 126. — Ths. Sc. H. I. 276. 11.

Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in horto botanico, Sandefjord atque in parochia Enebak femina observata est. (Siebke).

8. *T. colon* Klug l. c. No. 121. — Ths. I. 276. 12.

Utrumque sexus in par. Elverum Østerdaliæ mense Julio Siebke legit.

9. *T. limbata* Klug l. c. No. 125 (forte). — Ths. Sc. H. I. 276. 13 (♀).

Feminam in parochia Enebak mense Julio Siebke invenit, etiam a prof. Boheman in Norvegia reperta, in Suecia adhuc non observata (sec. Thomson).

10. *T. balteata* Klug l. c. No. 119. — Ths. I. 277. 14. — Soror Zett. Ins. Lapp.

Norv. m. or. et central. passim: In par. Elverum, Aamot & Rendalen Østerdaliæ, ad Hamar nec non in alpe Dovre ad Kongsvold a Siebke deprehensa. Juli—August.

11. *T. rufiventris* Fabr. E. S. II. 116. 45. — Ths. I. 277. 15.

Norv. mer. passim: Ad Christianiam in horto botanico, Sandefjord, in parochiis Store Elvedal, Hoff, Fron, Ringebo & Sell Gudbrandsdaliæ (Siebke & Schøyen), ad Bergen (Schneider). Juni—Juli.

Dolerus Leach.

1. *D. palmatus* Klug l. c. No. 236. — Ths. I. 279. 1.

Mas in horto botanico ad Christianiam mense Majo a Siebke lectus fuit.

2. *D. vestigialis* Klug l. c. No. 242. — Ths. I. 280. 2.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam in Etterstad nec non in par. Krydsherred (Siebke), Odalen (Schøyen). Mai, Juli.

3. *D. gilvipes* Klug l. c. No. 244. — Ths. I. 281. 4.

Marem in horto botanico ad Christianiam mens. Augusto Siebke invenit.

4. *D. timidus* Klug l. c. No. 299. – Ths. I. 282. 6.

Etiam in horto botanico mense Junio repertus, femina tantum observata (Siebke), ad Bossekop in par. Alten Finmarkiæ mense Junio 1878 pauca specimina Schneider cepit.

5. *D. dubius* Klug l. c. No. 228. — Ths. I. 282. 7.

Norv. centr., in par. Ringebo Gudbrandsdaliæ atque in alpe Dovre ad Fokstuen a Schøyen lectus.

6. *D. palustris* Klug l. c. No. 222. — Ths. I. 283. 9.

In horto botanico mense Junio a Siebke repertus (♂).

7. *D. pratensis* Lin. Syst. Nat. X., Ths. I. 284. 10. — Eglanteriæ Klug No. 218.

Norv. m. or. ubique: In parochiis Enebak, Krydsherred, Næs Hallingdaliæ, Odalen, Grue, Hoff, Aamot & Store Elvedal Østerdaliæ, Vaage, Øier, Ringebo & Sell Gudbrandsdaliæ (Siebke & Schøyen). Juli.

8. *D. arcticus* Thoms. Scand. Hym. I. p. 284. No. 11.

Habitat in Norv. septentr., in insula Tromsø vulgaris, etiam ad Nymo in Maalselvdalen repertus, Juni & Juli (Schneider).

9. *D. æriceps* Thomson Sc. Hym. I. 285. 12 (♂♀).

Norv. c. rarissime, in par. Sell Gudbrandsdaliæ ad Laurgaard a Dom. Schøyen captus.

10. *D. gonager* Thomson Sc. Hym. I. 285. 13. (♂♀).

Habitat circa Christianiam passim, in Tøien et monte Ryenbjerg observatus, mense Junio (Siebke).

11. *D. puncticollis* Thomson Sc. Hym. I. 286. 14 (♂♀).

Feminam in horto botanico Siebke invenit. Juni.

12. *D. liogaster* Thomson Sc. Hym. I. 286. 15 (♂♀).

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in horto botanico (Siebke), Juni, ad Lillehammer nec non in parochia Sell ad Laurgaard (Schøyen).

13. *N. lateritius* Klug l. c. No. 220. — Ths. I. 287. 17.

In Gudbrandsdalen a Schøyen captus.

14. *N. anticus* Klug l. c. No. 219. — Ths. I. 287. 18.

Etiam in Gudbrandsdalen a Schøyen captus.

15. *D. hæmatodes* Klug l. c. No. 238. — Ths. I. 289. 21. — Coerulescens Hartig l. 242. 36 (♂).

Norv. m. or. passim, ad Christianiam in monte Ryenbjerg, in par. Grue in Solør nec non in par. Vaage et Sell Gudbrandsdaliæ (Siebke). Juni.

16. *D. niger* Lin. S. N. XII. 925. 34. — Ths. I. 289. 22.

Norv. m. or. rarissime, tantum ad Hønefos mense Julio a Siebke lectus.

17. *D. cenchris* Hartig l. c. 243. 39. — Ths. I. 290. 24. — Planatus var. 1. Hart. l. c. 243. 39 (♂).

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien, monte Ryenbjerg et Grefsen, in par. Elverum atque ad Laurgaard in. par. Sell Gudbrandsdaliæ observatus (Siebke). Mai – Juli.

18. *D. coracinus* (Klug), Hartig 238. 28. — Ths. I. 292. 26. — Atricapillus Hart. 239. 29 (♂).

Ad Christianiam a Siebke repertus.

19. *D. æneus* Hartig l. c. 241. 31. — Ths. I. 293. 28.

Norv. c. rarissime, ad Laurgaard in parochia Sell Gudbrandsdaliæ a Dom. Schøyen lectus; in Suecia Scaniam tantum inhabitat.

20. *D. elongatus* Thomson Sc. H. 293. 29. — Æneus var. 1. Hart. l. c. 241. 33.

Norv. m. or. rarissime, ad oppidum Lillehammer a Dom. Schøyen inventus, in Norv. sept. frequens, ad Tromsø, Moen et Nymo in Maalselvdalen mens. Jun. & Jul. (Schneider).

Blasticotoma Klug.

1. *Bl. filiceti* Klug Jahrb. d. Ins. 1834. p. 251. Tab. II. fig. 9. — Thoms. Sc. H. I. 295. 1.

Feminam in monte Ryenbjerg ad Christianiam mense Junio Siebke invenit. In Suecia etiam rar., tantum in Scania observata (Thomson).

Lyda Fabr.

1. *L. reticulata* Lin. S. N. X. 558. 31. — Ths. I. 300. 1. (♀).

Femina ad Christianiam mense Julio a Siebke reperta est.

2. *L. erythrocephala* Lin. S. N. X. 558. 26. — Ths. I. 300 2. — Populi Lin. S. N. XII. 927. 44 (diagnosis maris).

Habitat in Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in Tøien (Moe), Etterstad (Siebke), monte Ekeberg (Schøyen), femina etiam a Dom. Sølsberg in Norv. m. lecta est. Juni.

3. *L. flaviceps* Retz. l. c. 74. 320. — Ths. I. 300. 3. — Cyanea Klug No. 17. — Erythrocephala var. b. Fall. l. c.

Norv. m. or. rarissime, marem in Christiania mense Julio Siebke invenit.

4. *L. nemoralis* Lin. S. N. X. 558. 29. - Ths. I. 301. 4. — Populi Fall. A. H. 1808. 222. 5. — Pratensis Klug l. c. No. 4.

Norv. m. or. & sept. rarius, ad Sandefjord nec non in horto botanico ad Christianiam reperta (Siebke), Juli; ad Bossekop in par. Alten Finmarkiæ a Schneider et Schøyen capta.

5. *L. irrorata* (Dahbm.), Thoms. Sc. H. I. 304. 7. — Vafra Fall. A. H. 1808. 224. 8. — Alpina Hartig 340. 11. (♀). — Saxicola Hart. l. c. 339. 9 (♂). — Arvensis Zad. 126. 2. var. 3. (♀).

In horto botanico ad Christianiam a Siebke mense Junio reperta (♀).

6. *L. falleni* Dalm. Anal. Ent. 1823. 95. 5. — Thoms. Sc. H. I. 305. 8. — Annulata Hartig 343. 13 (femina). — Abietina id. 342. 12 (mas).

Norv. mer. or. rarissime, specimen unicum in monte Grefsenaas ad Christianiam 28 Mai 1875 Schneider legit.

7. *L. betulæ* Lin. S. N. X. 559. 32. — Ths. I. 307. 11.

Habitat circa Christianiam nec non in par. Enebak (Siebke & Schøyen). Juni—Juli.

8. *L. sylvatica* Lin. S. N. X. 558. 28. — Ths. I. 307. 12.

Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in Tøien (Siebke), in par. Odalen (Schøyen). Mai—Juni.

9. *L. inanis* Klug l. c. No. 13. — Ths. I. 308. 13. — Inanita Zad. 174. 39.

Ad Christianiam a Siebke reperta (femina).

10. *L. vafra* Lin. S. N. XII. 927. 45. — Ths. I. 311. 18. — Latifrons Zad. 159. 24.

Norv. m. or. rarissime, tantum in par. Nordrehaug Ringerikiæ mense Augusto reperta (Siebke).

11. *L. depressa* Schranck En. Ins. Austr. Ind. No. 691. — Ths. I. 312. 19. — Vafra Zett. Ins. Lapp. 355. 3.

Norv. m. or. passim: Circa Christianiam in Tøien, Linderud et monte Ryenbjerg (Siebke), in parochia Odalen (Schøyen). Mai—Juni.

12. *L. albopicta* Thomson Sc. Hym. I. p. 312. 20 (♂♀).

Ad Christianiam (Siebke) et in parochia Alten Finmarkiæ ad Bossekop (Schøyen) capta.

13. *L. pallipes* Zett. Ins. Lapp. 355. 4 (♀). — Ths. I. 313. 21. — Flavipes Zett. l. c. 355. 5 (♂). — Variegata Zad. l. c. 161. 26.

Norv. m. or., centr. et sept. passim: In parochia Elverum Østerdaliæ (Siebke), in alpe Dovre ad Fokstuen et Kongsvold nec non ad Kistrand Finmarkiæ (Schøyen). Juli.

14. *L. suffusa* Hartig 345. 19. — Ths. I. 313. 22. — Balteata Zad. 163. 28.

In horto botanico ad Christianiam a Siebke lecta, ad Bergen frequenter occurrit (Sølsberg & Schneider).

15. *L. balteata* Fall. Act. Holm. 1808. 225. 9. — Ths. I. 314. 23. — Hortorum Zad. 169. 32. — Abietis Lin. S. N. X. 558. 27 (forte).

Norv. m. or. et c. passim, tantum in sexu masculino reperta: Ad Christianiam in monte Ryenbjerg, in par. Næs Hallingdaliæ nec non ad Kongsvold in alpe Dovre (Siebke). Juni—Juli.

Cephus.

(Sirex L.).

1. *C. pallipes* Klug Mon. Sir. p. 53 No. 4 (♀). — Ths. I. 320. 3. — Cultrarius Hartig l. c. 363. 9 (♂). — 3-cinctus Dbm. Consp. No. 254 (♂).

Feminam in Stabæk ad Christianiam mense Junio Siebke invenit.

Fam. *Siricidæ.*

Sirex Lin.

1. *S. spectrum* Lin. F. Sv. Ed. II. 1574. — Ths. I. 327. 7.

Norv. m. or. & c. rarius, ad Christianiam (Siebke), in par. Odalen a Dom. Schøyen inventus, feminam ad Oploug in par. Kolvereid ad Foldenfjord Dom. Collett legit.

2. *S. juvencus* Lin. F. Sv. II. No. 1575. — Ths. I. 327.

Norv. m. or. & sept. passim: Ad Christianiam (Siebke), ad Næs Værk in Nedenæs (Schneider), nec non in par. Odalen (Schøyen) observatus. Ad Hammerfest etiam lectus (femina in museo Tromsøense). Tranø (N. Gylcke).

3. *S. melanocerus* Thoms. Sc. H I. 328. 4. — Juvencus Hartig l. c. 384. 4. — Zett. Ins. Lapp. var. b. 356. 2.

Ad Christianiam a Siebke lectus.

4. *S. gigas* Lin. F. Sv. Ed. II. No. 1573. — Ths. I. 328. 5. — Marisca Lin. F. Sv. II. 1577 (♂).

Norv. m. or. passim haud rar., N. m. occident. et septentrional. rarissime: Ad Christianiam in horto botanico, in Gardermoen, in parochiis Nordrehaug Ringerikiæ, Odalen, Aamot Østerdaliæ, ad Næs Værk in Nedenæs nec non in Hardangeria (Siebke, Schøyen, Schneider). A Schøyen ad Kistrand Porsangeriæ nec non in Sydvaranger captus, ut etiam speci-

mina e Finmarkia orient. in Museo Tromsoensi asservata, exempl. in cacumine montis „Tromsdalstind“ (4000′ s. m.) Aug. 1879 J. Schmith legit.

Xiphydria Latr.

1. *X. camelus* Lin. F. Sv. II. No. 1576. — Thoms. Sc. Hym. I. p. 330. 1.

Norv. m. or et central. passim rarius: In parochia Røken, Nordrehaug Ringerikiæ nec non ad Jerkin in alpe Dovre, femina tantum observata (Siebke). Juli.

II. Hymenoptera aculeata Latr.

Fam. *Apidæ*.

Mellifera sive Anthophila Latr.

Bombus Fabr.

(Apis Lin., Kirby).

1. *B. consobrinus* Dahlbom Bombi Scand. 49. 30. — Thoms. Sc. H. II. 23. 1. — Opulentus Gerstäcker Stett. Ent. Zeit. 1869. 319. 6. (forte?).

Norv. central. in alp. ubique: Ad Nystuen in alpe Filefjeld, in alpe Dovre ad Fokstuen, Kongsvold et Drivstuen nec non in parochiis Sell et Dovre Gudbrandsdaliæ ad Laurgaard et Toftemoen (Siebke, Schøyen). Juli—August.

2. *B. hortorum* Lin. F. Sv. No. 1710. — Ths. II. 24. 2.

Habitat in tota Norv. m., c. & sept. sat frequens, usque ad Saltdalen, Bjerkeng in Maalselvdalen, Tromsø, Alten, Porsanger et Elvenæs in par. Sydvaranger Finmarkiæ (Siebke, Schøyen, Schneider).

3. *B. distinguendus* Morawitz. Hor. Soc. ent. Rossic. VI. 32. 6.

Ths. II. 26. 4. — Pratorum Fabr. E. S. 322. 34. — Fragrans Kirby 329. 83. — Ths. Opusc. 251. 1.

Norv. m. or. et centr. passim, non frequens: Ad Skien (Sølsberg), Christianiam, in Ringerike, par. Odalen, Fron (in monte Storfjeldet), Sell & Dovre Gudbrandsdaliæ nec non ad Throndhjem (Siebke, Schøyen). Juni—Juli.

4. *B. subterraneus* Lin. F. Sv. No. 1718. — Ths. II. 26. 5. — Acervorum Lin. F. Sv. No. 1717. — Sorøensis Kirby 354. 98 (♀). — Latreillela Kirby 330. 84 (♂).

Norv. m. et c. passsim: Ad Tangeraas in Søndhordland (Schneider), circa Christianiam, in Ringerike atque in alpe Dovre ad Drivstuén (Siebke), in par. Odalen (Schøyen). Juni—Juli.

5. *B. muscorum* Lin. F. Sv. No. 1714. — Ths. II. 28. 6. — Similis Smith Zool. 214. 2.

Norv. m. et c. passim: Ad Christianiam in Tøien, Ringerike, Valders, Ørskoug Søndmøriæ nec non in insula Smølen (Siebke), Odalen (Schøyen), ad Bergen (Schneider). Juni —August.

Var. b. Siebke „pallida", ad Fokstuen in alpe Dovre a Siebke reperta.

6. *B. agrorum* Fabr. E. S. II. 321. 29. — Ths. II. 28. 7. — Muscorum Smith 212. 1. — Mniorum Fabr. S. Piez. 350. 40. (Ths. var b. ♂♀). — Francilonella Kirby 319. 75. (Ths. var. c. ♀). Arcticus Dbm. l. c. 50. 32. (Ths. var. g. ♀). — Apricus Zett. Ins. Lapp. 475. 12 (♂). — Curticellus Dbm. 49. 29 (♂).

Norv. m., c. et s. fere ubique: Forma genuina ad Christianiam, in Ringerike, Valders, Odalen, Aamot, Sell, Ørskoug Søndmøriæ nec non ad Kongsvold in alpe Dovre observata. Juni—August.

Var. b. ad Christianiam lecta.

Var. c. in alpe Dovre.

Var. f. in parochiis Øier, Sell et Dovre Gudbrandsdaliæ atque in alpe Dovre reperta.

Var. g. ad Øilo in par. Vang in Valders, in alpe Dovre ubique, ad Bjørkvik Nordlandiæ (Zett.), nec non in Saltdalen et ad Bossekop in Alten Finmarkiæ (Schøyen).

7. *B. sylvarum* Lin. F. Sv. No. 1713. — Ths. II. 30. 8. — Veteranus Fabr. S. P. 352. 52. — Pygmæus F. S. P. 253. 54.

Norv. m. or. rarissime, tantum ad Christianiam a Siebke repertus.

Var. b. Thoms. (operaria) etiam ad Christianiam capta.

8. *B. rajellus* Kirby 367. 107 (♀). — Ths. II. 32. 10. — Derhamella Kirby 363. 105 (♂). — Derhamellus Smith 219. 7.

Norv. m. or. et centr. passim: Ad Christianiam in horto botanico, in par. Dovre Gudbrandsdaliæ ad Toftemoen nec non in alpe Dovre ad Jerkin & Drivdalen (Siebke), Odalen, (Schøyen). Juni, August.

Var. b. Thoms. (♂) in horto botanico lecta.

9. *B. terrestris* Lin. F. Sv. No. 1709. — Ths. II. 32. 11. — Hortorum Fabr. S. E. II. 320. 22. — Lucorum Smith 225. 13. — Cryptarum Fabr. E. S. 317. 9 (Var. b. Thoms.). — Autumnalis Fabr. E. S. 324. 43 (♂ var. Thoms. l. c.). — Sporadicus Nylander Ap. bor. 233. 15 (Var. d. Thoms. ♂♀).

Hab. in Norv. m. et c. ubique sat frequens: Ad Christianiam, in Odalen, Solør, Østerdalia, Gudbrandsdalia, in alpe Dovre et ad Throndhjem (Siebke, Schøyen), circa Bergen nec non ad Tromsø in flor. Salicis primo vere haud rar. (Schneider). Mai—August. Etiam in Norv. sept. a Dom. Schøyen in Saltdalen Nordlandiæ captus.

Var. b. Thoms. ad Christianiam et in alpe Dovre observata.

Var. c. Thoms. in par Fron Gudbrandsdaliæ inventa.

10. *B. hyperboreus* Schønh. Act. Holm. 1809. p. 57. Tab. 3. fig. 2. — Ths. II. 34. 12.

Hab. in alpe Dovre passim, ad Fokstuen et Kongsvold mense Augusto lectus (Siebke, Schøyen).

11. *B. nivalis* Dahlbm. 40. 6. – Ths. II. 35. 13. — Tricolor Dbm. 40. 17 (♂). — Balteatus Dbm. 36. 8.

Norv. c. & sept. passim sat frequens: In alpe Filefjeld ad Nystuen, in alpe Dovre ad Jerkin, Kongsvold & Drivstuen (Siebke, Schøyen), ad Tromsø, in Tromsdal, ad Bossekop, Alteidet, in Lyngen ad Kjosen, ad Elvenæs in par. Sydvaranger Finmarkiæ or. (70°), Kistrand et Stabursnæs Porsangeriæ, nec non ad Bjerkeng in Maalselvdalen (Schøyen, Schneider). Juni—August.

12. *B. alpinus* Lin. F. Sv. No. 1719. — Ths. II. 36. 14.

Norv. m. or., c. et sept. ubique: In Valders, Østerdalia, Gudbrandsdalia, alpe Tronfjeld, Filefjeld & Dovre ubique (Siebke, Schøyen), in Saltdalen, Alten, Porsanger et Sydvaranger (Schøyen), ad Tromsø nec non in Lyngen (Zetterstedt, Schneider). Juni—August.
Var. b. Dahlbm. in alpe Dovre (Siebke), in Finmarkia in Alten & Koutokeino a prof. Zetterstedt reperta.

13. *B. sorøensis* Fabr. E. S. II. 318. 18 (♀). — Ths. I. 36. 15. — Collinus Smith 223. 11 (♂). — Virginalis Kirby 349. 95.

Norv. m. or. et c. occ. rarissime: Ad Christianiam et in insula Smølen a Siebke lectus.

14. *B. lapidarius* Lin. F. Sv. No. 1712. — Ths. II. 37. 16.

Norv. m. et c. fere ubique: Ad Christianiam, in Ringerike, Valders, Odalen, par. Edsberg, Solør, Østerdal. & Gudbrandsd., alpe Dovre, Ørskoug Søndmøriæ, ad Throndhiem (Siebke & Schøyen), ad Bergen non frequens (Sølsberg, Schneider).

15. *B. pratorum* Lin. F. Sv. No. 1711. — Ths. II. 39. 18. — Subinterrupta Kirby 356. 99. — Arbustorum F. S. Piez. — Ephippium Dbm. 37. 10. — Lullianus Nyl. Ap. bor. 236. 21 (♂).

Hab. in Norv. mer. passim: Ad Christianiam, in Tøien, Odalen

(Schøyen), in Ringerike, Krydsherred, Valders, Solør, Østerdalia nec non in par. Ørskoug Søndmøriæ (Siebke).

Var. b. Ths. ad Christianiam observata.

16. *B. hypnorum* Lin. F. Sv. No. 1715. — Ths. II. 40. 19. — Apricus Fabr. Syst. Piez. 348. 29. — Cingulatus Wahlberg Øfvers. af Vet. Akad. Førh. 1854 (var. c. Ths. ♀).

In. Norv. m. or. et c. passim occurrit: Ad Christianiam, in par. Krydsherred, Solør, Østerdal., Gudbrandsdal., ad Lillehammer nec non ad Trondhjem (Siebke), Odalen (Schøyen). Mai – Juni.

17. *B. lapponicus* Fabr. Ent. Syst. II. 318. 13. — Ths. II. 41. 20.

Hab. in Norv. c. et s., a Siebke in parochia Fron Gudbrandsdaliæ mense Julio observatus, marem in Taraxaco ad Kjosen in par. Lyngen (69° 30′ l. s.) August 1877 Schneider legit. In Alten, Porsanger, Sydvaranger et Karasjok Finmarkiæ ubique, nec non in Saltdalen (Schøyen).

18. *B. brevigena* Thomson Opusc. 255. 12. — Id. Sc. Hym. II. 42. 22. — Mastrucatus Gerst. Stett. ent. Z. 1869. 326. 19 (forte).

Hanc raram speciem Siebke in parochia Dovre Gudbrandsdaliæ mense Augusto invenit.

Apathus Newman.

(Psithyrus St. Fargau, Apis Kirby).

1. *A. rupestris* Fabr. Ent. Syst. II. 320. 26. — Ths. II. 44. 1. — Frutetorum Lep. Hist. natur d. Ins. Tom. II. p. 436. 5. (♂).

Norv. mer. passim, non frequens: Ad Christianiam in horto botanico nec non in par. Ørskoug Søndmøriæ (Siebke), ad Bergen (Sølsberg & Schneider).

2. *A. campestris* Panz. Faun. Germ. 74. 11. — Ths. II. 45. 2. — Saltuum Dahlbm. l. c. 53. 36.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam, in Ringerike atque in par. Aamot Østerdaliæ a Siebke observatus.

3. *A. vestalis* (Fourer), Kirby l. c. 347. 95. — Ths. II. 46. 3. — Æstivalis Drews. & Schiødte 124. 3.

Norv. m. et sept. passim: Ad Christianiam nec non in par. Ørskoug Søndmøriæ (Siebke), Odalen et Gudbrandsdalen (Schøyen), ad Bergen (Sølsberg & Schneider), ut etiam in Saltdalen Nordlandiæ a Schøyen lectus.

4. *A. globosus* Kriechbaumer Linnæa entomol. IX. p. 187. — Ths. II. 48. 5.

Utrumque sexus ad Christianiam a Siebke lectum est.

Var. b. Ths. (☿), etiam ad Christianiam capta.

5. *A. sylvestris* Lep. Annal. de France. Tom. I. p. 377. — Ths II. 49. 6. — 4-color Kriechbaumer l. c. (forte). — Campestris var. y. Drewsen & Schiødte p. 20 (♂).

Norv. m. or. et c., in parochia Aamot Østerdaliæ nec non in alpe Dovre ad Jerkin repertus, mas tantum observatus (Siebke). Juli—August.

Megilla Fabr.

1. *M. 4-maculata* Panz. Faun. Germ. 55. 7. — Ths. II. 55. 2. — Vulpina Kirby 290. 65 (♂). — Subglobosa id. 295. 68 (♀).

In Norv. m. or. passim occurrit: Circa Christianiam ubique, ex. gr. in Tøien, Brovold, Hasle & Kværner, in parochiis Øier, Fron & Kvam Gudbrandsdaliæ etiam reperta (Siebke).

2. *M. furcata* Panz. l. c. 56. 8. (♂). — Ths. II. 56. 3.

Norv. m. or. rarissime, in par. Ringebo Gudbrandsdaliæ a Dom. Schøyen inventa.

Eucera Scop.

1. *E. longicornis* Lin. F. Sv. No. 1684 (♂). — Ths. II. 58. 1.

Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in horto botanico (Sieb-

ke); in Frogner nec non ad Næs Værk in Nedenæs (Schneider). Mai—Juli.

Var. Ths. (♂) in Brovold ad Christianiam reperta.

Macropis Panz.

1. *M. labiata* Panz. Faun. Germ. 107. 16. — Ths. II. 60. 1.

Habitat circa Christianiam, in horto botanico et ad Hasle a Siebke et Schøyen deprehensa. Juli—August.

Cilissa Leach.

(Melitta Kirby).

1. *C. hæmorrhoidalis* Fabr. Ent. Syst. II. 313. 25. (♀). — Ths. II. 65. 1. — Chrysura Kirby 172. 110.

Norv. m. or. passim: Habitat ad Christianiam in Tøien, Hovind, montibus Grefsenaas et Ryenbjerg, in par. Røken, ad Fredrikshald et Eidsvold, mens. Juli—August. (Siebke).

Ceratina Latr.

1. *C. cyanea* Kirby 308. 71. — Thoms. Sc. H. II. p. 68. 1. — Coerulea Smith 194. 1.

Norv. mer. rarissime, feminam ad Tvedestrand mense Augusto 1876 Schneider legit, in Suecia etiam rar. et tantum ad Borgholm in Øland observata (sec. Thomson).

Andrena Fabr.

1. *A. hattorphiana* Fabr. E. S. II. 349. 14 (♀). — Ths. II. 72. 1. — 4punctata Fabr. S. Piez. 324. 11 (♂). — Lathamana Kirby. 83. 38. — Hæmorrhoidalis id. 41. 81.

Norv. m. or. rarissime, in par. Kvam Gudbrandsdaliæ ad Vig a Siebke lecta, in Gjemsø ad Skien 16 Juli 1870 (Sølsberg), ad Næs Værk in Nedenæs mense Julio 1875 feminam Schneider invenit.

2. *A. cetii* Schranck Ins. Austr. 405. 808 (♀). — Ths. II. 74. 2. — Marginata Nyl. Ap. bor. 209. 2. — Schrankella Kirby 90. 42.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam a Siebke reperta, marem in floribus Taraxaci ad Tvedestrand mens. Augusto 1876 sat frequenter observata (Schneider).

3. *A. albicans* Müll. Zool. Dan. No. 1930. — Ths. II. 76. 4.

Norv. mer. passim: Ad Christianiam ubique, ad Moshus in par. Øier (Siebke), ad Laurgaard in par. Sell (Schøyen), ad Bergen (Schneider). Mai—Juli.

4. *A. tibialis* Kirby 107. 52 (♀). — Ths. II. 77. 5. — Atriceps Kirby 114. 55 (♂).

Norv. m. or. rarissime, tantum ad Christianiam observata (Siebke).

5. *A. pilipes* (Fabr.), Kirby 96. 46 (♀). — Ths. II. 79. 7. — Id. Opusc. 144. 7.
Norv. m. or. rarissime, etiam ad Christianiam a Siebke reperta.

6. *A. cineraria* Lin. F. Sv. No. 1688. — Ths. II. 81. 9. — Id. Opusc. 145. 9.

Norv. m. or. passim: Circa Christianiam ubique, ad Fredrikshald, in par. Grue in Solør, Elverum et Store Elvedalen Østerdaliæ, atque in Krydsherred observata. Mai.

7. *A. trimmerana* Kirby 116. 57. — Ths. II. 85. 14. — Nitida Nyl. Rev. Ap. bor. 253. 10. — Ths. Opusc. 147. 14.

Norv. mer. rarius, ad Christianiam in horto botanico nec non ad Lillehammer a Siebke & Schøyen inventa, Juni—Juli, ad Bergen mens. Maj. & Jun. passim observata (Sølsberg & Schneider).

8. *A. nigriceps* Kirby 154. 73 (♀). — Ths. II. 86. 15.
Femina ad Christianiam reperta est. (Siebke).

9. *A. fuscipes* Kirby 136. 75 (♀). — Ths. II. 87. 16. — Pubescens Kirby 141. 80 (♂). — Cincta Nyl. Ap. bor. 220. 18.

Norv. m. or. rarius, feminam ad Christianiam in Tøien et monte Grefsenaas Siebke invenit. Juni, August.

10. *A. listerella* Kirby 137. 76 (♀). — Ths. II. 88. 17. — Denticulata Kirby 133. 72 (♂).

In Norv. mer. fere ubique occurrit: Ad Christianiam in Grefsen & Frogner, in Ringerike, Krydsherred, Aurdal in Valders, Elverum, Store Elvedal, Fron Gudbrandsdaliæ (Siebke), ad Bergen (Schneider). Juni—August.

11. *A. clarkella* Kirby 130. 69. — Ths. II. 89. 18. — Dispar Zett. Ins. Lapp. 460. 2.

Norv. m. or. et sept. rarius, circa Christianiam in horto botanico, Hovind et Vestre Aker (Siebke, Schøyen, Schneider) nec non in Saltdalen et ad Bossekop in Alten Finmarkiæ (Schøyen) lecta. Mai—August.

12. *A. helvola* Lin. F. Sv. No. 1693. — Ths. II. 90. 19. — Armata Kirby (♂) (forte).

Norv. mer. passim: Ad Christianiam (Siebke), ad Bergen (Schneider) observata. Mai – Juni.

13. *A. varians* Rossi Mont. No. 317. — Ths. II. 92. 21. — Id. Opusc. 149. 20.

Feminam ad Christianiam Siebke invenit.

14. *A. fucata* Smith. Zool. V. 1743. Cat. 82. 38. — Ths. Opusc. 149. 21. — Id. Sc. Hym. II. 93. 22. — Clypeata Nyl. Ap. bor. 215. 12.

Habitat circa Christianiam passim: In horto botanico et Bækkelaget (Siebke), Vestre Aker (Schøyen). Mai—Juni.

15. *A. lapponica* Zett. Ins. Lapp. 460. 4. — Ths. Opusc. 150. 22. Id. Sc. Hym. 94. 23. — Apicata Smith l. c. V. 1748. 38.

Utrumque sexus ad Christianiam Siebke legit, in Saltdalen

Nordlandiæ, ad Bossekop in par. Alten et ad Elvenæs in par. Sydvaranger Finmarkiæ a Schøyen capta; ad Tromsø in Salice mense Junio haud rar. (Schneider).

16. *A. bicolor* Fabr. Syst. Ent. 376. 4. — Ths. Op. 150. 24. — Id. Sc. H. II. 95. 24. — Gwynana Kirby 120. 60.

Ad Christianiam in horto botanico et Skøien reperta (Siebke). April.

17. *A. ruficrus* Nyl. Ap. bor. 214. 14. — Ths. Op. 151. — Id. Sc. H. II. 97. 26. — Rufitarsis Zett. Ins. Lapp. 461. 6.

Feminam in horto botanico ad Christianiam Siebke invenit.

18. *A. tarsata* Nyl. Ap. bor. 223. 22 (♂). — Ths. Op. 152. 29. — Id. Sc. H. II. 100. 30. — Chrysoscelis Kirby 143. 82 (forte).

Norv. mer. passim: Ad Christianiam nec non in Gudbrandsdalia, in par. Fron ad Moen, Sell ad Laurgaard, et Dovre ad Toftemoen (Siebke), ad Bergen (Schneider). Juli.

19. *A. shawella* Kirby 160. 100 (♀). — Ths. Op. 152. 30. — Id. Sc. H. II. 101. 31. — Coitana Kirby 147. 86 (♂). — Nana Nyl. Ap. bor. 221. 19.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam nec non in parochiis Øier et Fron Gudbrandsdaliæ a Siebke capta. Juli.

20. *A. parvula* Kirby 162. 103. — Ths. Op. 153. 31. — Id. Sc. H. II. 103. 32. — Subopaca Nyl. Ap. bor. 221. 19. — Minutula Smith l. c. 96. 55.

Ad Christianiam (Siebke), Lillehammer (Schøyen), rarius.

21. *A. nana* Kirby 161. 102. — Ths. Op. 153. 31. — Id. Sc. H. II. 104. 33. — Nanula Nyl. l. c. 222. 21.

Hab. in Norv. m. or. passim, ad Christianiam in Tøien, Vestre Aker (Schneider), nec non in par. Fron Gudbrandsdaliæ (Siebke). Juli.

22. *A. convexiuscula* Kirby 166. 106 (forte). — Ths. Op. 154. 3.

— Id. Sc. H. II. 106. 35. — Xanthura Nyl. l. c. **Suppl.** p. 100.

Feminam in Hovind ad Christianiam mense Majo Siebke cepit, mas ad Bergen a Dom. Trumpy lectus.

23. *A. intermedia* Thomson Opusc. 154. 34. — Id. Sc. H. II. 107. 36.

Hanc raram speciem Dom. Schøyen ad Laurgaard in par. Sell Gudbrandsdaliæ invenit.

24. *A. albofasciata* Thoms. Opusc. 154. 35. — Id. Sc. H. II. 107. 37. — Afzeliella var. g. Kirby 175.

Norv. m. or. et c. rarius: ad Christianiam nec non in alpe Dovre ad Fokstuen mense Julio a Siebke reperta.

25. *A. fulvago* Kirby 93. 44. — Ths. Op. 156. 38. — Id. Sc. H. II. 110. 40.

Norv. m. or. rarissime, feminam in horto botanico ad Christianiam mense Junio Siebke invenit.

26. *A. fulvescens* Smith l. c. 89. 48. — Ths. Sc. H. II. 111. 41. — Cinerascens Nyl. Ap. bor. 216. 13 (♀). — Nasalis Thoms. Opusc. 156. 39.

Ad Christianiam a Siebke et Schøyen observata.

Panurgus Panz.

?1. *P. ursinus* Kirby 178. 1 (♀), — Ths. II. 113. 1. — Banksiana Kirby 179. 3 (♂). — Ater Nyl. Ap. bor. 224. 1. — Bankianus Smith l. c. 115. 2.

In Norvegia repertus, locum tamen Siebke non indicavit.

2. *P. calcaratus* Scop. Ent. Carn. 301. 803 (♂). – Ths. II. 114. 2. — Ursina Kirby 178. 1. var. b. (♀). — Linneella Kirby 179. 2 (♂). — Lobatus Nyl. Ap. bor. 224. 1.

Norv. m. or. rar., ad Christianiam in Tøien (Moe), ad Fager-

næs in par Aurdal in Valders mense Augusto (Siebke), in par. Fron Gudbrandsdaliæ a Schøyen captus.

Rhophites Spin.

1. *Rh. dentiventris* Nylander Ap. bor. 195. 1. — Thoms. Opusc. 316. 2. — Id. Sc. H. II. 118. 2.

Habitat circa Christianiam, in Bækkelaget et par. Røken lectus, femina tantum observata. (Siebke). Juni—Juli.

Hylæus Fabr.

1. *H. armillatus* Nyl. Ap. bor. 189. 3. — Ths. Op. 305. 1. — Id. Sc. H. II. 123. 1. — Hyalinatus Foerster Verh. d. K. K. Zool. Bot. Gesells. in Wien 1871. No. 33.

Ad Christianiam in horto botanico, Bækkelaget nec non in par. Røken a Siebke captus. Juni—Juli.

2. *H. confusus* Nyl. Rev. Ap. bor. 232. 1. — Ths. Op. 305. 3. — Id. Sc. H. II. 125. 3. — Signata Nyl. Ap. bor. 190. 4. — Annularis Foerster l. c. 999. 53.

Norv. m. or. rarissime, tantum ad Christianiam in Tøien repertus, mense Junio (Siebke), ad Næs Værk August 1876, specimen unicum (Schneider).

3. *H. marginatus* Thomson Opusc. 306. 3. — Id. Scand. Hym. II. 126. 4. — Difformis Eversman Bull. Mosc. XXV. 52. 3 (forte). — Subfasciatus Foerster l. c. 912. 12 (forte).

Etiam ad Christianiam a Siebke observatus.

4. *H. pictipes* Nyl. Ap. bor. Suppl. p. 95. — Ths. II. 127. 6. — Annularis Kirby 38. 4. (♂). — Ths. Op. 306. 5.

Utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam Siebke invenit, mense Augusto.

5. *H. communis* Nyl. Rev. Ap. bor. 234. 4. — Ths. Op. 307. 6. — Id. Sc. H. 128. 7. — Annulatus Kirby. 36. 3.

Hab. in Norv. m. or. passim: Ad Christianiam, in Tøien et Braaten nec non in parochia Enebak a Siebke repertus. Juli—August.

6. *H. annulatus* Lin. F. Sv. 1706. — Ths. Sc. H. 129. 8. — Borealis Nyl. Suppl. Ap. bor. pag. 94. — Dilatatus Id. Ap. bor. 188. 2. — Barbatus Foerster l. c. 904. 8.

Norv. m. or. et centr. haud rar.: Ad Christianiam, in parochiis Krydsherred, Aurdal, Land, Odalen, Grue, Elverum, Aamot, in Gudbrandsdalia atque ad Throndhjem observatus (Siebke). Juni—Juli.

Halictus Latr.

1. *H. rubicundus* Kirby 53. 14. — Ths. Op. 310. 7. -- Id. Sc. H. II. 137. 2.

Norv. mer. passim: Ad Bergen (Schneider), ad Christianiam in horto botanico nec non in parochiis Fron et Øier Gudbrandsdaliæ (Siebke). Mai, Juli, September.

2. *H. 4-cinctus* (Fabr.), Kirby 303. 3. — Nyl. Ap. bor. 198. 1. — Thoms. Op. 310. 8, Sc. Hym. II. 137. 3.

Norv. m. or. rarissime, specimen unicum ad Næs Værk in Nedenæs mens. Augusto 1876 Schneider invenit.

3. *H. cylindricus* Fabr. Ent. Syst. II. 302. 1 (♂). — Ths. II. 140. 6. — Abdominalis Kirby 73. 30 (♂). — Ths. Op. 309. 4. — Fulvocinctus Kirby 68. 28 (♀).

In Norv. mer. & centr. passim occurrit: Ad Christianiam, Drøbak, in par. Røken, Nordrehaug, Elverum, Aamot, Gausdal, Kvam et Dovre (ad Toftemoen in Origano) Gudbrandsdaliæ (Siebke), Odalen (Schøyen), ad Bergen frequens, Tvedestrand (Schneider). Juni—August.

4. *H. albipes* Fabr. Mant. Ins. I. 306. 92. — Ths. II. 141. 7. — Obovata Kirby 75. 3 (♀). — Ths. Opusc. 309. 5.

Norv. mer. & c. passim, non rar.: Ad Christianiam, in Tøien

et Brovold, Drøbak, in par. Dovre Gudbrandsdaliæ ad Toftemoen (Siebke), Ringebo, Fron et Odalen (Schøyen), ad Bergen (Schneider). Juli—August.

5. *H. lævis* Kirby 65. 24 (♀). -- Ths. II. 142. 8. — Fulvicornis Kirby II. 67 (♂). — Subfasciatus Nyl. Ap. bor. 200. — Ths. Opusc. 310. 9.

Norv. m. or. et c. passim: Ad Christianiam in peninsula Ladegaardsøen, in par. Røken, Ringerike, insula Smølen nec non ad Throndhjem (Siebke), ad Lillehammer (Schøyen). Juli —August.

6. *H. punctulatus* Kirby 66. 25. — Ths. II. 145. 12. — Villosolus Nyl. Rev. Ap. bor. 246. 22. — Rufitarsis Ths. Opusc. 311. 10.

Norv. m. or. rarius: Feminam ad Christianiam nec non in parochiis Nordrehaug et Elverum Siebke invenit.

7. *H. flavipes* Fabr. Mant. Ins. 305. 89. — Ths. II. 149. 17. — Seladonia Kirby 57. 16 (♀).

Norv. m. or., ad Christianiam in Brovold et horto botanico atque in par. Odalen observatus (Siebke, Schøyen). Juli —August.

8. *H. leucopus* Kirby 59. 18. — Ths. Op. 313. 17. — Id. Sc. H. II. 150. 18.

Norv. mer. passim: Ad Christianiam in horto botanico (Siebke), ad Næs Værk in Nedenæs nec non ad Bergen (Schneider) repertus. Juni—August.

9. *H. morio* Fabr. Ent. Syst. 306. 16. — Ths. Op. 313. 18. — Id. Sc. H. 151. 19.

Norv. m. or. rarius, in horto botanico ad Christianiam a Siebke captus. Juni, August.

Sphecodes Latr.
(Melitta Kirby).

1. *Sph. gibbus* Lin. F. Sv. No. 1658. — Ths. II. 153. 1. — Sphecoides Kirby 46. 9 (♀). — Picea Id. 48. 11.

   Hab. in Norv. mer. or. passim: Ad Christianiam in Brovold et Tøien, in Ringerike, par. Elverum & Store Elvedal Østerdaliæ, Øier & Fron Gudbrandsdaliæ (Siebke), Odalen (Schøyen).

2. *Sph. subquadratus* Smith Zool. III. 1014. 5. — Ths. Op. 98. 2. — Id. Sc. H. II. 155. 3. — Gibbus Wesm. Obs.

   Norv. m. or. rarius, in horto botanico ad Christianiam nec non in par. Odalen repertus (Siebke, Schøyen). Juli.

3. *Sph. similis* Wesmael Obs. Sphec. 6. 2. — Ths. Op. 99. 4. — Id Sc. H. 156. 4. — Gibbus Kirby 42. 7.

   Norv. m. or. rarius: Utrumque sexus in Tøien ad Christianiam, in Ringerike atque in par. Hoff in Solør Siebke cepit. Juni.

4. *Sph. geoffrellus* Kirby 45. 8 (♀). — Ths. Op. 100. 7. — Id. Sc. H. II. 159. 8. — Divisa var. d. e. Kirby 50 (♂).
   Habitat circa Christianiam, in Tøien et Bækkelaget a Siebke lectus, mense Julio, in Frogner 10 Mai 1873 (Schneider).

Colletes Latr.
(Melitta Kirby).

1. *C. succincta* Lin. Syst. Nat. XII. 955. 18. — Ths. II. 163. 3. — Fodiens Kirby 34. 2. — Nyl. Ap. bor. 206. 2.

   Norv. m. or. rarius, in par. Øier Gudbrandsdaliæ dubie a Siebke reperta. Ad Næs Værk in Nedenæs mense Augusto 1876 in ericetis frequens a Schneider capta, tantum mas observatus.

2. *C. daviesana* Smith Zool. IV. 1278. — Ths. Op. 315. 6. — Id. Sc. Hym. 164. 4.

   Norv. m. or. et c. passim, haud rara: Ad Christianiam in Kværner et Tøien, in par. Røken, Odalen, Aamot, Øier, Sell & Dovre Gudbrandsdaliæ (Siebke, Schøyen). Juli.

Nomada Fabr.

1. *N. solidaginis* Kirby 204. 22. — Ths. Op. 93. 4. — Id. Sc. H. II. 172. 1.

Norv. m. or. rar., marem ad Christianiam Siebke legit.

2. *N. marshamella* Kirby 188. 10 (♀). — Ths. II. 176. 4. — 6cincta Kirby 198. 17 (forte). — 6fasciata Ths. Op. 97. 17.

Habitat circa Christianiam passim, in Tøien, Kværner et monte Ryenbjerg a Siebke inventa. Mai—Juni.

3. *N. lineola* Kirby 194. 14 (♀). — Ths. Op. 97. 16. — Id. Sc. H. II. 177. 5. — Jacobeæ Kirby 201. 20 (♂). — Cornigera id. var. g.

Norv. m. or., ad Christianiam in Kværner & Ormøen (Siebke), Frogner (Schneider), mense Majo, etiam in parochia Aamot Østerdaliæ observata.

4. *N. rufiventris* Kirby 187. 9 (♀). — Ths. II. 184. 9. — Lathburiana Kirby 183. 6 (♂).

Feminam in horto botanico ad Christianiam Siebke legit, etiam a Dom. Sølsberg ad Christianiam reperta (♀); in Suecia rarius occurrit (Thomson).

5. *N. 5-spinosa* Thoms. Opusc. 93. 5. — Id. Sc. Hym. II. 186. 10. — Ochrostoma Zett. Ins. Lapp. ex parte. — Obscura Nyl. Ap. bor. 178. 6 (♂). — Ochrostoma Id. l. c. 179. 9 (♀). — Pallescens Herr. Schæff. Germ. Zeit. I. 281. 15 (forte).

Norv. m. or. rarius: In monte Ekeberg ad Christianiam (Schøyen), ad Fredrikshald mense Augusto feminam Siebke invenit.

6. *N. ruficornis* Lin. F. Sv. No. 1707. — Ths. Op. 96. 13. — Id. Sc. H. II. 189. 12. — Flava (Fabr.), Nyl. Ap. bor. 179. 8 (♂). — Lateralis Id. Rev. Ap. bor. pag. 229.

Norv. m. or., ad Christianiam in Bækkelaget et monte Gref-

senaas, mense Junio (Siebke), in par. Ringebo Gudbrandsdaliæ a Schøyen lecta.

7. *N. glabella* Thomson Opusc. 96. 14. — Id. Sc. Hym. II. 192. 12. — Ochrostoma Zett. Ins. Lapp. ex parte.

Habitat circa Christianiam, utrumque sexus mense Junio repertum (Siebke & Schøyen), ut etiam in Saltdalen Nordlandiæ et Karasjok Finmarkiæ a Schøyen capta; ad Bergen (Mai), Tromsø nec non in parochia Alten Finmarkiæ ad Bossekop a Schneider passim lecta (femina).

8. *N. borealis* Zett. Ins. Lapp. 470. 1. — Thoms. II. 192. 14. — Inquilina Smith Zool. II. 605. 21.

Habitat circa Christianiam passim, in horto botanico, Hovind et Etterstad a Siebke observata (♂♀). Mai—Juni.

9. *N. punctiscuta* Thoms. Opusc. 96. 11., Sc. Hym. II. 193. 15. — Ochrostoma Kirby 209. 26 (♂) forte.

Norv. m. or. rarissime, specimen ad Sarpsborg lectum a Dom. Grimsgaard accepi (Schn.).

10. *N. villosa* Thoms. Opusc. 95. 12. — Id. Sc. Hym. II. 195. 19. — Hillana Kirby 208. 25 (♂) forte.

Feminam ad Christianiam Siebke reperit.

11. *N. obscura* Zett. Ins. Lapp. 470. 3. — Nyl. Ap. bor. 178. 6. — Thoms. II. 198. 19.

Utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam a Siebke lectum est. Mai, Juli.

12. *N. minuta* Fabr. Syst. Piez. 394. 19. — Ths. Op. 94. 9. — Id. Sc. H. II. 203. 23. — Rufocincta Kirby 216. 32 (♀). — Flavoguttata id. 215. 31 (♂).

Norv. mer. passim: Ad Christianiam in Tøien (Siebke), ad Lillehammer (Schøyen) nec non ad Bergen rar. (Trumpy & Schneider). Juni—Juli.

13. *N. robertjeotana* Panz. Faun. Germ. 72. 18 (♂). 72. 19 (♀). — Ths. Op. 92. 2. — Id. Sc. H. II. 205. 24.

Norvegia m. or. rarissime, feminam ad Sundvolden in Ringerike Siebke invenit, mense Augusto.

14. *N. obtusifrons* Nyl. Ap. bor. 184. 16. — Ths. Opusc. 92. 1. — Id. Sc. H. II. 206. 25.

Norvegia m. or. rarissime, feminam ad Christianiam Siebke legit. Specimen ad Tvedestrand mense Augusto 1876 lectum a Dom. Thomson ad. *N. germanicam* (♂) dubie relatum.

Epeolus Latr.

1. *Ep. variegatus* Lin. F. Sv. No. 1690. — Thoms. Op. 90. 1. — Id. Sc. H. II. 213. 3.

Norv. m. or. rarius, in horto botanico ad Christianiam (Schøyen), ad Laurgaard in par. Sell Gudbrandsdaliæ 9 Juli a Siebke captus; sec. Thomson etiam in alpe Dovre observatus.

Anthidium Fabr.

1. *A. manicatum* Lin. F. Sv. 1701. — Ths. II. 218. 1.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien, Hasle & Vestre Aker, etiam in par. Odalen lectum (Siebke, Schøyen, Schneider). Juli—August.

Megachile Latr.

1. *M. lagopoda* Lin. Faun. Sv. 1702. — Thoms. II. 221. 1.

Norv. m. or., ad Christianiam in horto botanico, nec non in parochiis Nordrehaug et Odalen (Siebke, Schøyen). August.

2. *M. willoughbiella* Kirby 233. 41. – Ths. II. 222. 2. — Fulviventris Zett. Ins. Lapp. ex parte.

Ad Christianiam in Tøien et Brovold mense Julio a Siebke

et Moe, ut etiam in Fron Gudbrandsdaliæ a Schøyen lecta; sec. Dom. Thomson totam Scandinaviam frequenter inhabitat.

3. *M. circumcincta* Kirby 246. 45. — Thoms. II. 224. 4. — Nyl. Rev. Ap. bor. 274. 3., Ap. bor. Suppl. 103 (♀).

Norv. mer. rarius, ad Christianiam in Kværner mense Julio a Siebke reperta (♀), in par. Ringebo (Schøyen), circa Bergen passim mense Junio (Schneider).

4. *M. centuncularis* Lin. Faun. Sv. 1687. — Nyl. Ap. bor. 258. 4. — Thoms. II. 227. 8.

Norv. mer. passim haud rara: Ad Christianiam in Tøien, in par. Røken, Næs Hallingdaliæ, Øier, Ringebo & Fron Gudbrandsdaliæ (Siebke), Odalen (Schøyen), ad Bergen nec non in par. Strandebarm in Søndhordland ad Tangeraas (Schneider). Juli.

Diphysis Lep.

1. *D. serratulæ* Panz. Faun. Germ. 96. 15 (♂). — Thoms. II. 230. 1. — Byssina Fabr. Syst. Piez. 378. 28.

Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in horto botanico atque in parochiis Ringebo & Fron Gudbrandsdaliæ (Siebke, Schøyen). Juni—August.

Osmia Latr.

1. *Os. bicornis* Lin. F. Sv. 1690 (♀). — Ths. II. 235. 1. — Rufa Lin. F. Sv. No. 16. 90 (♂). — Fronticornis Nyl. Rev. Ap. bor. 269. 3.

Utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam mense Majo lectum est. (Siebke, Moe, Schøyen).

2. *Osm. coerulescens* Lin. F. Sv. 1696 (♀). — Thoms. II. 240. 4. — Ænea Lin. l. c. 1695 (♂). De Geer. Mem. II. 751. (♂♀).

Norvegia m. or. rarissime, mas ad Christianiam mense Majo observatus est (Siebke).

3. *Os. inermis* Zett. Ins. Lapp. 466. 6. — Ths. II. 243. 7. — Vulpecula Gerst. Stett. Ent. Zeit. 1869. 335. 4 (♀).

Norv. m. or. rar., marem in horto botanico ad Christianiam nec non in par. Odalen Siebke invenit. Juni—Juli.

4. *Os. nigriventris* Zett. Ins. Lapp. 465. 4. — Thoms. II. 244. 8. — Xanthomelana Nyl. Rev. Ap. bor. 270. 5. — Corticalis Gerst. Stett. Ent. Zeit. 1869. p. 331. 1.

Utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam Siebke cepit, mens. Junio; mas ad Bossekop in par. Alten Finmarkiæ 25 Juni 1878 a Schneider lectus.

5. *Os. claviventris* Thoms. Sc. H. II. 254. 15. -- Leucomelæna Nyl. Ap. bor. 263. 5. — Interrupta Schenck.

Marem in Ormøen ad Christianiam mense Majo Siebke legit.

6. *Os. tuberculata* Nyl. Ap. bor. 163., Rev. 282. 13. — Thoms. II. 255. 16.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Stabæk mense Junio (Siebke), in parochiis Sell (ad Laurgaard) & Ringebo Gudbrandsdaliæ (Schøyen).

Chelostoma Latr.

1. *Ch. maxillosa* Lin. Syst. Nat. XII. 954. 11. — Thoms. II. 257. 1.

Hab. in Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien et monte Ryenbjerg, in par. Nordrehaug Ringerikiæ nec non ad Lillehammer et in par. Ringebo observata (Siebke, Schøyen). Juni—Juli

Gyrodroma Thomson.

(Apis Kirby).

1. *G. florisomnis* Lin. F. Sv. No. 1704. — Ths. II. 262. 2. — Campanularum Kirby 250. 50 — Nyl. Ap. bor. 273. 6.

Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in Sofienberg atque in

par. Fron Gudbrandsdaliæ reperta (Siebke, Schøyen). Juli —August.

Heriades Latr.

1. *H. truncorum* Kirby 258. 51. — Nyl. Ap. bor. 271. 4., Rev. 278. — Ths. II. 263. 1.

   In Norv. m. or. passim occurrit: Ad Christianiam in horto botanico, in parochiis Land, Krydsherred, Aurdal, Elverum, Øier nec non ad Hamar mense Julio a Siebke deprehensa.

Stelis Latr.

1. *St. aterrima* Panz. F. Germ. 56. 15. — Nyl. Ap. bor. 275. 2. — Ths. II. 265. 1. — Punctulatissima Kirby l. c. 231. 39.

   Norv. m. or. rar., feminam ad Christianiam Siebke invenit.

2. *St. phæoptera* Kirby 232. 40. — Nyl. Ap. bor. 274. 1. — Ths. II. 267. 2.

   Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Vestre Aker et Stabæk et in parochiis Fron & Sell (ad Laurgaard) Gudbrandsdaliæ observata (Siebke, Schøyen). Juni—Juli.

Coelioxys Latr.

1. *C. conica* Lin. Faun. Sv. No. 1705 (♀). — Ths. Opusc. 42. 3. — Id. Sc. H. II. 272. 1. — 4 dentata Lin. F. Sv. 1703. (♂). Acuta Nyl. Ap. bor. 250. 1. — Fissidens Foerst. l. c. 293. 64, fraterna id. l. c. 294. 65 (♂).

   Norv. m. or. passim: Ad Næs Værk in Nedenæs semel (Schneider), ad Christianiam in Tøien & Kværner, in par. Næs Romerikiæ atque in Øier et Fron Gudbrandsdaliæ mense Julio (Siebke, Schøyen).

2. *C. rufescens* Lep. Enc. method. X. p. 109. — Thoms. II. 276. 4. — Apiculata Nyl. Ap. bor. 282. 3. — Trinacria Foerst. l. c. 300. 69. (♀). — Diglypha Foerst. l. c. 295. 66. — Hebescens Nyl. Ap. bor. 251. 2. — Ths. Op. 41. 2.

Norv. m. or. rarius, in parochia Enebak nec non in horto botanico ad Christianiam mense Julio reperta (Siebke & Schøyen).

Fam. *Vespidæ.*

Vespa Lin.

1. *V. crabro* Lin. Syst. Nat. Ed. X. 572. 1. — Thoms. Sc. Hym. III. pag. 9. 1.

   In Norv. m. or. passim occurrit: Habitat in Jeløen ad oppidum Moss Septbr. 1877 (Schøyen), in par. Edsberg ad Munstorp nec non circa Christianiam ex. gr. in Rosenhof in par. Østre Aker (Siebke, Sølsberg).

2. *V. media* De Geer Mem. Tom. II. part. 2. 790. — Thomson Sc. Hym. III. 10. 2.

   Norv. m. or. et sept. rarius: In horto botanico ad Christianiam mense Augusto atque in parochia Næs Hallingdaliæ a Siebke observata, ut etiam in Odalen et Saltdalen Nordlandiæ a Schøyen capta.

3. *V. saxonica* Fabr. Syst. Piez. 256. 11. — Thoms. III. 13. 3. — Norvegica id. 14. var. h (♀). — Fabr. l. c. 256. 14.

   Tota Norv. passim: In horto botanico ad Christianiam, in par. Elverum ad Grundset (Siebke), Odalen, Gudbrandsdalen, Saltdalen, Alten et Porsanger (Schøyen). Juni.

   Var. h (norvegica Fabr.) in Finmarkia occid. e. g. in Gamstenstind atque in alpibus adjacentibus (Zett.); in Porsanger ut etiam in Sydvaranger in Finm. orient. a Schøyen capta, nec non in alpe Dovre, in par. Elverum et ad Christianiam a Siebke lecta.

4. *V. holsatica* Fabr. Syst. Piez. 256. 12. — Ths. III. 16. 4.

   Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien et monte Ryen

bjerg, in parochiis Land, Hoff & Aamot (Siebke), Odalen et Ringebo (Schøyen). Juli—September.

5. *V. vulgaris* Lin. F. Sv. II. 415. No. 1671. — Ths. III. 18. 5.

Norv. m. or. et c. ubique: Ad Christianiam, in par. Røken, Enebak, Land, Aamot, Elverum, Odalen, tota Gudbrandsdalia et alpe Dovre ubique.

6. *V. germanica* Fabr. Syst. Piez. 256. 10. — Thoms. III. 20. 6.

Habitat circa Christianiam in horto botanico et in parochia Vestre Aker (Siebke & Schøyen). Juni, August—October.

7. *V. austriaca* Panz. Faun. Germ. 83. 8. — Ths. III. 22. 7.

Feminam ad Christianiam Siebke invenit, etiam in Suecia rarius occurrit.

8. *V. rufa* Lin. F. Sv. II. 416. No. 1672. — Ths. III. 25. 8.

Hab. in Norvegia mer. et sept. haud rara: Circa Bergen vulgaris (Sølsberg, Schneider), ad Christianiam in Tøien, Odalen, Lier, Hoff & Grue in Solør nec non in Gudbrandsdalia ad Laurgaard in par. Sell, in par. Ringebo atque in monte Storfjeldet (Siebke & Schøyen). A Schøyen etiam in Saltdalen lecta. April—August.

Polistes Latr.

1. *P. 2-glumis* Lin. F. Sv. No. 1680. — Ths. III. 28. 1.

Hab. in Norv. mer. rarius: Ad Christianiam in Brovold nec non ad Sundvolden Ringerikiæ mense Augusto (Siebke), ad Bergen (Schneider).

Discoelius Latr.

1. *D. zonalis* Panz. Faun. Germ. 81. 18. — Ths. III. 32. 1.

Norv. m. or. rarissime, marem ad Christianiam Siebke invenit.

Eumenes Latr.

1. *E. coarctata* Lin. F. Sv. II. p. 417. No. 1676. — Ths. III. 35. 1.

Habitat circa Christianiam rarissime, in Tøien 3 specimina a Moe, in Bækkelaget 2 August 1851 a Siebke lecta (♀), specimen unicum ad St.-Hanshaugen in par. Vestre Aker Septbr. 1876 Schneider invenit.

2. *E. atricornis* Fabr. Syst. Piez. 289. 27. — Thoms. III. 37. 2.

Norv. m. or. rarissime: Ad Fredrikshald mense Augusto 1871 nec non in par Enebak mens. Julio.

Hoplomerus Westw.

(Hoplopus Wesm.).

1. *H. spinipes* Lin. F. Sv. II. No. 1682. — Thoms. III. 45. 2.

Norv. m. or. passim haud rar., circa Christianiam ubique ex. gr. in Tøien, Lysaker, monte Ryenbjerg. Asker, in par. Røken (Siebke), Odalen atque ad Laurgaard in par. Sell Gudbrandsdaliæ (Schøyen). Juni—Juli.

2. *H. lævipes* Shuckard, Thoms. III. 47. 4.

Norv. m. or. rarissime in Bækkelaget ad Christianiam 23 Juni a Siebke repertus.

Lionotus Sauss.

1. *L. pubescens* Thomson Opusc. II. 85. 5. — Id. Sc. Hym. III. 49. 1. — Ungularis Id. Opusc. II. 85. 6., pubescens v. e. Sc. H. III. 49. 1.

Norv. m. or. rarissime: Feminam in horto botanico ad Christianiam Siebke legit.

Var. e. Thoms. (Odynerus ungularis Ths.) una cum præcedente mense Julio reperta.

2. *L. tomentosus* Thoms. Opusc. l. c. 84. 8. — Sc. Hym. **III.** 51. 2.

Feminam ad Christianiam Siebke invenit.

Ancistrocerus Wesm.

1. *A. callosus* Thoms. Opusc. 87. 11. — Sc. Hym. III. 61. 1.

In horto botanico ad Christianiam a Dom. hortulan. botan. Moe inventus (sec. Schøyen).

2. *A. oviventris* Wesm. l. c. Suppl. pag. 2. 4. — Ths. III. 65. 3.

Norv. m. et c. passim: Ad Christianiam, Toftemoen in par. Dovre Gudbrandsdaliæ nec non in alpe Dovre ad Fokstuen et Kongsvold observatus (Siebke). Juli - August. Ad Bergen a Schneider repertus.

3. *A. 3-marginatus* Zett. Ins. Lapp. 456. 4. — Ths. III. 67. 4.

In horto botanico ad Christianiam a Dom. Moe inventus (sec. Schøyen).

4. *A. 3-fasciatus* (Fabr.) Wesm. Suppl. 7. 6. — Ths. III. 68. 5.

Norv. m. or. et c. passim non rar.: Ad Christianiam in Tøien et monte Grefsenaas, in par. Hoff, Øier et Sell Gudbrandsdaliæ nec non in alpe Dovre ad Fokstuen deprehensus (Siebke, Schøyen). Juni—Juli.

5. *A. parietinus* Lin. F. Sv. II. No. 1679. — Ths. III. 70. 6., Id. Opusc. 88. 14.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in horto botanico atque in par. Hoff in Solør (Siebke), Odalen, par. Ringebo et Sell Gudbrandsdaliæ (Schøyen). Juni—Juli.

6. *A. antilope* Panz. Faun. Germ. fasc. 53. 9. — Wesm. 32. 5. — Ths. Sc. H. III. 73. 7.

Hab. in Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Tøien, Linderud & monte Grefsenaas, in parochiis Næs Hallingdaliæ, Elverum, Øier & Ringebo nec non ad Hamar (Siebke), Odalen et Christiansand (Schøyen). Juli.

7. *A. parietum* Lin. F. Sv. No. 1673. – Wesm. Suppl. p. 5, var. 6. — Ths. III. 74. 8.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in horto botanico, Fredrikshald, in par. Enebak, Kvam et Sell Gudbrandsdaliæ etiam lectus (Siebke, Schøyen). Juli – September.

8. *A. claripennis* Thoms. Sc. Hym. III. 76. 9. — Parietum var. Wesm. Suppl. p. 5, var. 7.

Ad Christianiam in horto botanico a Dom. Moe lectus (sec. Schøyen).

Odynerus Latr.

1. *O. murarius* Lin. Faun. Sv. II. No. 1674. — Ths. III. 81. 1.

Habitat ad Christianiam, feminam in Bækkelaget et horto botanico Siebke invenit, mense Julio, ad Tangeraas in par. Strandebarm in Søndhordland (Schneider).

2. *O. bifasciatus* Lin. F. Sv. II. No. 1683. — Ths. III. 88. 4.

Norv. m. or. passim: In horto botanico ad Christianiam, ad Kongsvinger atque in parochia Sell Gudbrandsdaliæ ad Laurgaard captus (Siebke & Schøyen). Juli – August.

3. *O. elegans* Wesm. l. c. 43. 7. — Ths. III. 90. 5.

Norv. m. or. rarius, utrumque sexus in horto botanico ad Christianiam Siebke cepit. Juli – August.

4. *O. angustatus* Zett. Ins. Lapp. 457. 7. — Ths. III. 92. 6.

Norv. m. or., an Christianiam in horto botanico et parochia Enebak observatus. Juli—August.

Fam. ***Mutillidæ.***

Mutilla Lin.

1. *M. europæa* Lin. F. Sv. Ed. II. 427. 1727. — Nylander Mutill., Scol. & Sapyg. boreal. 8. 1. — Thoms. Sc. H. III. 107. 1.

Norv. m. or. rarissime: Ad Christianiam nec non in Rødsparken ad Fredrikshald a Siebke lecta.

Fam. *Scoliidæ.*

Myrmosa Latr.

1. *M. melanocephala* Fabr. Ent. Syst. II. 372. 27 (♀). — Thoms. l. c. III. 111. 1.

   Ad Christianiam in Kværner et in horto botanico a Siebke et Moe deprehensa. Juli, August.

Methoca Latr.

1. *M. ichneumonides* Shuck. Foss. Hym 36. 1. — Latr. Gen. Crust. et Ins. IV. 119 (♀). — Ths. III. 113. 1. — Sanvitali Latr. l. c. pag. 116.

   Norv. merid. or. rarissime, in horto botanico ad Christianiam mense Julio a Siebke inventa.

Fam. *Sapygidæ.*

Sapyga Latr.

1. *S. clavicornis* Lin. F. Sv. II. 419. No. 1686 (♂). — Thoms. III. 117. 1. — Prisma Wesm. 25. 2.

   Habitat circa Christianiam, in Linderud et horto botanico feminam Siebke invenit, mens. Junio.

Fam. *Tiphiidæ.*

Tiphia Fabr.

1. *T. femorata* Fabr. Syst. Piez. 232. 1. — Ths. III. 124. 1. — Nyl. l. c. 21. 1.

Norv. m. or. rarissime, in Ormøen ad Christianiam in foliis Tiliæ europææ mense Augusto reperta (Siebke).

Fam. *Pompilidæ.*

Ceropales Latr.

1. *C. maculata* Fabr. Ent. Syst. II. 193. 2. — Dahlbom Hym. Europ. 32. 15. — Ths. III. 133. 1.

Norv. mer., præsertim m. occid., passim: Ad Christianiam, Sandefjord, Fagernæs in par. Aurdal in Valders, ad Aalesund nec non in parochiis Ørskoug et Valdalen Søndmøriæ (Siebke), in Ringebo Gudbrandsdaliæ (Schøyen) etiam observata. Juni —September.

2. *C. variegata* Fabr. Ent. Syst. Suppl. 241. — Dbm. l. c. 31. 14. — Ths. III. 135. 2.

Norv. m. or. rarissime, in peninsula Ladegaardsøen a Siebke lecta. Aug.—September.

Salius Latr.

1. *S. sanguinolentus* Fabr. Ent. Syst. II. 211. 54. — Dbm. l. c. 34. 17. — Ths. III. 136. 1.

Norv. m. or. rarius: Ad Christianiam in Bækkelaget et par. Nittedal, in Fron Gudbrandsdaliæ etiam inventus (Siebke). Juli.

Pompilus Latr.

1. *P. cinctellus* Van d. Lind. Obs. I. 49. 13. — Dbm. 38. 19. — Ths. III. 141. 3.

Norv. m. or. rarissime, feminam ad Christianiam Siebke cepit.

2. *P. niger* Fabr. E. S. II. 211. 51. — Dbm. 45. 24. — Ths. III. 142. 4.

Norv. mer., c. et sept. passim: Ad Christianiam, in par. Nordrehaug, Valders, Skedsmo ad Lillestrømmen, Aamot et Valdalen Søndmøriæ (Siebke), Odalen (Schøyen), Bergen (Schneider) nec non in Finmarkiæ ad Alten et Nordkap a prof. Zetterstedt repertus.

?3. *P. cericeus* Schiødte Naturh. Tidsskr. 1837. 334. 2. — Dbm. 40. 20. — Ths. III. 142. 5.

Specimen dubium ad oppidum Hamar Siebke legit.

4. *P. spissus* Schiødte l. c. 21. 5. — Ths. III. 144. 8. — Neglectus Dbm. 452. 64.

Norv. m. or. rarissime, marem ad Christianiam Siebke invenit.

5. *P. fusco-marginatus* (Dbm. mnscpt.), Thoms. III. 145. 9. — Spissus Dbm. Hym. Eur. 70. 34. — Fuscus Zett. 437. 1.

Norv. c. et sep., ad Østre Næs Værdaliæ nec non ad Alten Finmarkiæ mense Julio a prof. Zetterstedt repertus.

6. *P. trivialis* Dbm. l. c. 65. 30. — Ths. III. 148. 13. — Anceps Wesm. 38. 13. — Minutus Zett. Ins. Lapp. 437. 2.

Norv. m. or. et sep., ad Laurvik, Fredrikshald, in paroch. Elverum et Aamot (Siebke), in Finmarkia usque in Nordkap (Zett.). Juli.

7. *P. fumipennis* Dbm. 76. 37. — Ths. III. 151. 18. — Zett. Ins. Lapp. 438. 5.

Norv. sept., in par. Alten Finmarkiæ a prof. Zetterstedt inventus.

8. *P. viaticus* Lin. F. Sv. II. 1651. — Dbm. 57. 29. — Ths. III. 151. 19.

Norv. m. or. haud rar.: Ad Christianiam in Tøien et monte Ryenbjerg, in paroch. Nordrehaug, Solør, Elverum & Aamot Østerdaliæ, Gudbrandsdalia, ad Laurvik & Fredrikshald (Siebke), Sarpsborg (Grimsgaard), Odalen (Schøyen). Juli—August.

9. *P. pectinipes* V. d. Lind. Obs. 1,341. 39. — Dbm. l. c. 68. 33 (ex. parte). — Ths. III. 154. 21. — Crassicornis Schiødte l. c. 335. 4 (forte). — Curtus Zett. 438. 4, fuscus id. 437. 1.

Norv. septentr., ad Bossekop in parochia Alten Finmarkiæ a prof. Zetterstedt repertus.

Pogonius Dbm.

1. *P. hircanus* Fabr. Ent. Syst. Suppl. 251. 30. — Dbm. 454. 2. — Ths. III. 158. 2.

Norv. m. or. rarissime, ad Løken in parochia Stange Hedemarkiæ feminam Siebke legit, m. Augusto.

2. *P. variegatus* Lin. Faun. Sv. II. No. 1655. — Dbm. 454. 4. — Ths. III. 160. 4.

Norv. m. or. rarissime, femina in parochia Nittedal ad Christianiam mense Julio a Siebke observata est.

Agenia Schiødte.

1. *A. punctum* v. d. Lind. Obs. I. No. 10. — Ths. III. 161. 1. — Carbonaria Dbm. 90. 43.

Norv. m. or. rarissime, tantum in Bækkelaget ad Christianiam mense Junio a Siebke reperta.

Priocnemis Schiødte.

1. *Pr. fuscus* Fabr. Ent. Syst. II. 210. 46. — Db. 102. 46. — Ths. III. 163. 1.

Norv. mer. et c. oc. rar., ad Christianiam nec non in insula Smølen mense Augusto captus (Siebke), ad Bergen a Schneider observatus.

2. *Pr. notatus* St. Farg. III. 402. 35. — Ths. III. 166. 4. — Femoralis Dbm. 109. 51.

Norv. m. or. et c. occid., ad Christianiam in Brovold et horto botanico atque in insula Smølen lectus (Siebke). Juli—August.

3. *Pr. exaltatus* Panz. Krit. Rev. 11. 119. — Dbm. 113. 55. — Ths. II. 167. 6. — Nudipes Dbm. 117. 58 (var. ♂. Ths. l. c.). Norv. m. or. passim: Feminam ad Fredrikshald nec non in Bækkelaget et monte Ryenbjerg ad Christianiam Siebke legit. Juli—August.

   Var. nudipes in Østre Næs Værdaliæ a prof. Zetterstedt inventa est.

Calicurgus Panz.

1. *C. fasciatellus* Spin. Ins. Lig. 2. 37. tab. 5. fig. 22. — Dbm. 105. 49. — Ths. III. 170. 1.

   Hab. in Norv. m. or. passim: Ad Fredrikshald, Christianiam in Tøien, Bækkelaget, monte Ryenbjerg & par. Asker, Aamot Østerdaliæ atque ad Hamar repertus.

Fam. *Sphegidæ.*

Ammophila Kirby.

1. *A. sabulosa* Lin. F. Sv. Ed. II., Dbm. 9. 10. — Ths. III. 175. 1.

   In Norv. m. or. fere ubique occurrit: Ad Christianiam ubique, in par. Nordrehaug, Krydsherred, Odalen, Grue, Hoff, Elverum, Aamot, Fron, Kvam & Sell Gudbrandsdaliæ (Siebke & Schøyen), ad Skien (Sølsberg). Juli—August.

Psammophila Dbm.

1. *Ps. affinis* Kirby Lin. Trans. IV. 195. 2. — Dbm. 16. 11., Ths. III. 176. 1.

   In Norvegia reperta, locum tamen Siebke non indicavit.

2. *Ps. viatica* Lin. F. Sv. Ed. II. 1651. — Dbm. 18. 18. 12. — Ths. III. 177. 2.

   Norv. m. or. et c. fere ubique, mer. occid. profuga: Ad Christiansand, Næs Værk in Nedenæs, Christianiam ubique, in pa-

rochiis Nordrehaug, Krydsherred, Odalen, Grue, Elverum, Aamot, Fron & Sell Gudbrandsdaliæ nec non in alpe Dovre (Siebke, Schøyen, Schneider). Juli.

Fam. *Pemphredonidæ.*

Mimesa Shuck.

1. *M. equestris* Fabr. Syst. Piez. 182. 6. — Ths. III. 180. 1. — Dbm. 4. 5 (ex. parte).

   In Norv. m. or. passim occurrit: Ad Christianiam in horto botanico, in par. Krydsherred, Næs Hallingdaliæ nec non ad Fredrikshald (Siebke), Odalen (Schøyen). Juli.

2. *M. shuckardi* Wesmael 115. 5. — Ths. III. 181. 2. — Equestris Shuck. 229. 1.

   Norv. m. or. rarius, ad Christianiam in horto botanico atque in par. Eidsvold a Siebke lecta. Juli.

3. *M. bicolor* Wesm. 113—14. — Schuck. 230. 2. — Ths. III. 182. 3. — Lutaria Dbm. 4. 4 (ex. parte).

   Norv. m. or. rarissime, in horto botanico ad Christianiam mense Julio a Siebke et Moe reperta.

4. *M. dahlbomi* Wesm. 108. 2. — Ths. III. 183. 5. — Unicolor Dbm. I. 1.

   Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in peninsula Ladegaardsøen nec non in par. Elverum Østerdaliæ ad Grundset observata (Siebke).

Psen Latr.

1. *Ps. atratus* Panz. Faun. Germ. 98. 15. — Dbm. 5. 6. — Ths. III. 185. 1.

   Habitat circa Christianiam, in horto botanico (Siebke), par. Vestre Aker (Schneider). August.

?2. *Ps. fuscipennis* Dbm. 5. 7. — Ths. III. 186. 2.

In Norvegia dubie a Siebke captus (mscrp., locum non indicatum).

Pemphredon Latr.

1. *P. unicolor* Latr. Gen. Crust. & Ins. 84. 11. — Dbm. 255. 155. — Ths. III. 188. 1.

   Norv. m. or. et centr. fere ubique: Circa Christianiam ubique occurrit, ad Fredrikshald, Kongsvinger, in par. Edsberg, Odalen, Nordrehaug Ringerikiæ, Solør, Østerdalia & Gudbrandsdalia ubique nec non ad Throndhjem (Siebke, Schøyen). Juni—August.

2. *P. lethifer* Schuck. Hym. foss. 201. 2. — Dbm. 254. 154. — Ths. III. 189. 2.

   Norv. mer. or. passim: Ad Christianiam in Brovold, Linderud et Braaten, in par. Røken, Nittedal, Edsberg et Elverum a Siebke repertus. Juni—Juli.

3. *P. lugubris* (Fabr.), Latr. l. c. IV. 83. – Dbm. 259. 159. — Ths. 190. 3.

   Habitat in Norv. m. or. et centr. fere ubique: Ad Christianiam in Tøien & Bækkelaget, in parochiis Nordrehaug, Vang in Valders, Odalen, ad Kongsvinger, in Solør, Østerdal., Gudbrandsdalia in Ringebo, Dovre et Sell (Siebke Schøyen), ad Thynæs et Østre Næs Værdaliæ a Dahlbom captus. Juni—August.

4. *P. montanus* Dahlbm. Hym. Europ. 262. 160. — Thoms. III. 191. 4.

   Norv. sept., in silva montosa ad Bossekop in parochia Alten Finmarkiæ occid. a prof. Zetterstedt lectus.

5. *P. lugens* Dahlbm. l. c. 263. 161. — Ths. III. 191. 5.

   Norv. m. or. et c. rarissime, ad Christianiam in Bækkelaget atque in par. Sell Gudbrandsdaliæ ad Laurgaard a Siebke observatus. Juni—Juli.

Diodontus Curt.

1. *D. dahlbomi* Morawitz Bull. de l'acad. imp. des Sciences d. St. Petersburg Tom. VII. pag. 451—63. – Thoms. III. 194. 1. — Tristis Dbm. 249. 149. — Medius id. l. c. 250. 150.

   Norv. m. or. rarius, feminam in Bækkelaget ad Christianiam nec non in parochia Hoff in Solør Siebke invenit. Juni —Juli.

2. *D. tristis* van der Linden Obs. 2. 76. 1. — Ths. III. 196. 2. — Pallipes Dbm. 251. 151.

   Norv. m. or. passim: In Brovold ad Christianiam copiose, ad Fredrikshald et in parochiis Hoff et Elverum (Siebke), Odalen (Schøyen). Juli—August.

Passaloecus Shuck.

1. *P. corniger* Schuck. l. c. 191. 3. — Dbm. 245. 145. – Ths. III. 197. 1.

   Norv. m. or. rarissime, in horto botanico ad Christianiam mense Julio a Siebke repertus.

2. *P. turionum* Dbm. l. c. 246. 146. — Ths. III. 199. 3. – Borealis Dbm. 247. 147.

   Norv. m. or. et c. passim: ad Fredrikshald, Christianiam in Braaten et Bækkelaget (Siebke), ad Østre Næs Værdaliæ (Zetterstedt). Juli—August.

3. *P. gracellis* Curtis et Dbm. 242. 142. — Ths. III. 200. 4. — Singularis Dbm. 243. 143.

   Norv. m. or. et centr., in parochia Nittedalen prope Christianiam atque in Elverum Østerdaliæ (Siebke), ad Thynæs juxta Levanger et Østre Næs Værdaliæ (Zett.), observatus.

4. *P. monilicornis* Dahlbm. l. c. 243. 144. — Thoms. III. 200. 5.

   Norv. m. or. et centr. passim: Ad Christianiam in horto bo-

tanico, in paroch. Nittedal, Nordrehaug, Hoff in Solør, Elverum et Sell ad Laurgaard (Siebke), ad Østre Næs Værdaliæ mense Julio a Dahlbom lectus.

Fam. *Astatidæ.*

Astata Latr.

1. *A. boops* Schranck Enum. Austr. 384. 777. — Dbm. 140. 72. — Ths. III. 211. 1.

   Norv. m. or. rarissime, marem in Bækkelaget ad Christianiam mense Julio Siebke cepit.

2. *A. stigma* Panz. Faun. Germ. 107. 13. — Dbm. 139. 69. — Ths. III. 212. 2.

   Etiam in Norv. m. or. rar. occurrit, femina tantum ad oppidum Fredriksværn mense Julio a Siebke lecta.

Fam. *Larridæ.*

Tachytes Panz.

1. *T. pectinipes* Lin. F. Sv. II. 1654. — Dbm. 127. 64. — Ths. III. 218. 1.

   Habitat in Norvegia centrali, ad Moen in par. Fron et Laurgaard in Sell Gudbrandsdaliæ mense Julio a Siebke deprehensus.

Fam. *Nyssonidæ.*

Nysson Latr.

1. *N. spinosus* Fabr. Ent. Syst. II. 293. 1. — Dbm. 169. 100. — Ths. III. 225. 1.

   Norv. mer. et centr. passim: Ad Christianiam in horto botanico, ad Fredrikshald, Laurvik, Staværn, Grundset in Elverum nec

non ad Throndhjem (Siebke), Odalen (Schøyen), Norv. c. 64° lat. versus in florib. Umbellat. (Dahlbm.), ad Bergen Schneider specimen unicum 21 Juni 1871 legit. Juli (Siebke).

2. *N. dimidiatus* Jurine Hym. pag. 199. Tab. 2. Gen. 22. — Dbm. 171. 105. — Ths. III. 229. 5.

Norv. m. or. rarissime, in monte Grefsenaas ad Christianiam mense Augusto a Siebke captus.

Gorytes Le Pell.

1. *G. mystaceus* Lin. F. Sv. II. 1653. — Dbm. 166. 98. — Ths. III. 230. 1.

Norv. m. or. et c. haud rar., Norv. m. occid. rarissime: ad Christianiam, in parochiis Odalen, Hoff, Elverum, Aamot, Løiten Hedemarkiæ, ad Lillehammer et in par. Ringebo (Siebke, Schøyen), ad Tangeraas in par. Strandebarm in Søndhordland specimen unic. 8. August 1878 (Schneider), ad Østre Næs Værdaliæ et ad Thynæs juxta Levanger frequenter a Dahlbom observatus. Juni—August.

2. *G. campestris* Lin. F. Sv. II. 1677. — Dbm. 168. 99. — Ths. III. 232. 2.

Norv. m. or., præcedente rarius: Ad Christianiam in horto botanico, par Enebak, ad Tønsberg, Lillestrømmen, Hamar et Grundset in Elverum (Siebke), Odalen (Schøyen). Juni—Juli.

Hoplisus Lep.

1. *H. 4-fasciatus* Fabr. Syst. Piez. 298. 5. — Dbm. 159. 91. — Ths. III. 233. 1.

Norv. m. or. passim: Ad Næs Værk in Nedenæs (Schneider), Staværn, Laurvik, Christianiam, in par. Enebak, Elverum ad Grundset, Løiten ad Løken, Gausdal et Fron Gudbrandsdaliæ (Siebke). Juni—Jnli.

Harpactus Shuck.

1. *H. tumidus* Panz. Faun. Germ. 81. 15. — Dbm. 149. 82. — Thoms. III. 238. 2.

   Norv. m. or. rarius, utrumque sexus ad Christianiam in horto botanico nec non ad Eidsvold mense Julio Siebke invenit.

Fam. *Mellinidæ.*

Mellinus Latr.

1. *M. arvensis* Lin. F. Sv. 1678. -- Dbm. 226. 132. — Ths. III. 239. 1.

   In Norv. m. et centr. fere ubique occurrit, ad Bergen nondum observatus. Ad Fredrikshald, Christianiam ubique, par. Enebak, Nordrehaug, Valders, Aamot, Stange Hedemarkiæ, in alpe Dovre, ad Staværn, Laurvik, Aalesund, in Romsdalia ad Horgheim, Ormem, Veblungsnæs et in par. Sundalen Søndmøriæ lectus. Juli—September. (Siebke, Schøyen).

2. *M. sabulosus* Fabr. Mant. Ins. I. 296. 17. — Dbm. 230. 133. — Ths. III. 241. 2.

   Norv. m. or., tantum in horto botanico ad Christianiam a Siebke inventus.

Fam. *Cerceridæ.*

Cerceris Latr.

1. *C. ornata* Fabr. Ent. Syst. II. 290. 6. Ths. III. 243. 1. — *C. variabilis* Dbm. 196. 118.

   Norv. m. or., circa Christianiam frequens in horto botanico, etiam ad Hønefos et in par. Odalen reperta (Siebke, Schøyen). Juni – Juli.

2. *C. arenaria* Lin. Faun. Sv. II. 1660. -- Dbm. 205. 122. — Ths. III. 245. 2.

Norv. m. or. passim: Ad Næs Værk in Nedenæs semel (Schneider), ad Christianiam in Tøien et Bækkelaget, in paroch. Nordrehaug, Krydsherred, Odalen atque in par. Hoff in Solør (Siebke, Schøyen).

Alyson Jurine.

1. *A. ratzeburgi* Dahlbom Hym. Eur. 145. 77. — Thoms. III. 249. 1.

Norv. m. or. et centr. passim: Ad Christianiam, Lillestrømmen, in paroch. Nordrehaug Ringerikiæ et Dovre Gudbrandsdaliæ ad Toftemoen (Siebke), ad Østre Næs Værdaliæ juxta pagum Skørdal (Dahlbom). Juni—Juli.

Fam. *Trypoxylidæ.*

Trypoxylon Latr.

1. *Tr. figulus* Lin. F. Sv. II. 1650. — Dbm. 280. 176. — Ths. III. 251. 1.

Hab. in Norvegia m. or. et sept. fere ubique: Ad Christianiam, Kongsvinger, in parochiis Nittedal, Land, Vang in Valders, Enebak, Øier, Fron, Gausdal, Grue, Elverum (Siebke), in par. Alten Finmarkiæ etiam observatus (Dahlbom). Juni —Juli.

2. *Tr. clavicerum* Dbm. 279. 175. — Ths. III. 253. 3.

In Norv. m. or. passim occurrit: Ad Fredrikshald nec non ad Christianiam in Disen et par. Nittedal a Siebke repertus. Juli—September.

Fam. *Crabronidæ.*

Rhopalum Kirby.

1. *Rh. tibiale* Fabr. Ent. Syst. 271. 27—28. — Dbm. 288. 177. Ths. III. 257. 1.

Norv. m. or. et c. rarissime: In porochia Store Elvedalen Østerdaliæ (Siebke), in Værdalen a Dahlbom captum.

2. *Rh. clavipes* Lin. Faun. Sv. II. 1649. — Dbm. 291. 178. — Ths. III. 259. 2.

Norv. m. or. et centr. passim: Ad Christianiam in horto botanico, in par. Grue, Elverum et Tyldalen Østerdaliæ (Siebke), ad Thynæs Værdaliæ a Dahlbom observatum. Mai—Juli.

Entomognathus Dahlbm.

1. *En. brevis* van der Linden Obs. II. 70. 32. — Dbm. 295. 173. — Ths. III. 260. 1.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam in Tøien et Kastellet atque in par. Fron Gudbrandsdaliæ utrumque sexus Siebke invenit. Juli.

Lindenius Lep.

1. *L. albilabris* Fabr. Ent. Syst. II. 302. 31. — Dbm. 300. 182. — Ths. III. 260. 1.

Norv. m. or. passim: Ad Næs Værk in Nedenæs (Schneider), ad Christianiam in horto botanico nec non in parochiis Røken, Krydsherred et Elverum a Siebke lectus.

Crabro Fabr.

1. *Cr. capitosus* Shuck. Foss. Hym. 159. 2. — Dbm. 317. 198. — Ths III. 265. 1.

Norv. m. or. rarissime, tantum in Bækkelaget ad Christianiam mense Junio repertus (Siebke).

2. *Cr. cinxius* Dahlbm. 318. 199. — Thoms. III. 265. 2.

Norv. m. or. et centr., ad Christianiam in Tøien et Bækkelaget atque in par. Aamot Østerdaliæ (Siebke), primum in alpe Dovre an. 1832 a prof. Boheman detectus et deinde ad Thynæs in Levanger captus. Juni—Juli.

3. *Cr. leucostomus* Lin. F. Sv. Ed. II. 1663. — Dbm. 341. 223. — Thoms. III. 266. 3.

Hab. in Norv. m. or. passim: Ad Staværn, Christianiam in Tøien et Bækkelaget, Kongsvinger, in par. Nordrehaug et Rendalen Østerdaliæ ad Akre observatus (Siebke). Juni—Juli.

4. *Cr. cetratus* Shuck. Foss. Hym. II. 131. 4. — Dbm. 337. 221. — Ths. III. 267. 4.

Norv. centr. rar., in Populo tremula juxta pagum Skørdal prope diversorium Østre Næs Værdaliæ a Dom. Dahlbom deprehensus. Juli.

5. *Cr. melanarius* Wesm. Obs., Dbm. Ex. Crab. 34. 7. — Thoms. III. 269. 7. — Podagricus Dbm. Hym. Eur. 339. 222.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam in Bækkelaget et horto botanico a Siebke repertus.

6. *Cr. palmipes* v. der Lind. Obs. II. 47. 8. — Dbm. Hym. Eur. 332. 217. — Ths. III. 272. 13.

Norv. m. or. passim: Ad Fredrikshald nec non in horto botanico ad Christianiam (Siebke), Odalen (Schøyen). Juni —August.

7. *Cr. varius* Lep. Hym. III. 179. 12. — Ths. III. 273. 14. — Spinipectus Dbm. 327. 215.

Hab. in Norv. mer. et central. ubique: Ad Christianiam, Sandefjord, Fredrikshald, in Valders, Solør, Østerdal., Hedemarken, Gudbrandsdal., Romsdal., Søndmøre atque in insula Smølen (Siebke), ad Østre Næs Værdaliæ (Dbm.). Juni—August.

8. *Cr. wesmaeli* van der Lind. Obs. II. 63. 26. — Dbm. 312. 192. — Ths. III. 274. 16.

Norv. m. or. rarissime, tantum ad Christianiam a Siebke captus.

9. *Cr. anxius* Wesmael Obs. 137. 16. — Ths. III. 274. 15. — Transversalis Dbm. 317. 197. — Id. l. c. 326. 214.

Norv. m. or. et centr. rarissime: In horto botanico ad Christianiam mense Majo (Siebke), ad Østre Næs Værdaliæ a Dahlbom repertus.

10. *Cr. elongatulus* v. der Lind. Obs. II. 62. 25. — Dbm. 315. 196. — Ths III. 275. 17.

Norv. m. or. et centr. rarius: Ad Christianiam in horto botanico nec non in par. Aamot Østerdaliæ ad Sorknæs (Siebke), ad Thynæs juxta Levanger a prof. Zetterstedt inventus. Juli.

11. *Cr. serripes* Panz. Faun. Germ. 46. 8. — Wesm. Obs. 128. 1. — Ths. III. 278. 21. — Dimidiatus Dbm. 345. 28 (ex parte).

Hab. in Norv. m. or. rarius: Ad Fredrikshald nec non in Brovold ad Christianiam (Siebke), Odalen (Schøyen). Juni—August.

12. *Cr. signatus* Panz. Faun. Germ. 53. 15. — Wesm. Obs. 128. 2. — Ths. III. 278. 22. — Dimidiatus Dbm. 345. 28 (ex parte).

Norv. m. or. et c. non rar.: Ad Fredrikshald, Sandefjord, Christianiam in Brovold, Tøien, Frogner et par. Asker, Aurdal in Valders atque in alpe Dovre in Drivdalen (Siebke), ad Thynæs Værdaliæ (Dahlbom). Juli—August.

13. *Cr. vagabundus* Panz. F. Germ. 53. 16. — Wesm. Obs. 132. 8. — Ths. III. 279. 23. — Subpunctatus Dbm. 349. 229.

Norv. m. or. rarius: Circa Christianiam in horto botanico et parochia Asker captns. Juni.

14. *Cr. lapponicus* Zett. Ins. Lapp. 443. 3. — Dbm. 363. 235. — Ths. II. 279. 24.

Norv. m. or. et centr. passim: Feminam in par. Aamot & Rendalen Østerdaliæ nec non in Fron Gudbrandsdaliæ Siebke invenit; ad Lillehammer (Schøyen), ad Østre Næs et Garnæs Værdaliæ in foliis Pruni padi (Dahlbom). Juli—August.

15. *Cr. peltarius* Schreber Naturforsch. 20 St. 98. 3. Tab. 2. fig. 6—7. — Thoms. III. 280. 25. — Patellatus Dbm. 356. 232.

Norv. m. or. passim: In parochiis Krydsherred, Næs Hallingdaliæ, Edsberg, Hoff in Solør, Elverum et Rendalen (Siebke), Odalen (Schøyen). Juni—Juli.

16. *Cr. scutellatus* Scheven Naturforsch. 20 Stück. 89. 6. — Thoms. III. 280. 26. — Pterotus Dbm. 360. 234.

In Norv. m. or. rarius occurrit: ad Lillestrømmen atque in par. Aamot ad Aaset a Siebke repertus. Juni—Juli.

17. *Cr. cribrarius* Lin. F. Sv. 1675. — Dbm. 353. 231. — Ths. III. 280. 27.

Hab. in Norv. mer. et c. fere ubique: Ad Fredrikshald, Laurvik, Staværn, Christianiam, Gjellebæk in Lier, in paroch. Nordrehaug, Næs Hallingdaliæ, Valders, Odalen, Grue, Elverum, Aamot, Øier nec non ad Veblungsnæs Romsdaliæ (Siebke, Schøyen), ad Tangeraas in paroch. Strandebarm in Søndhordland in Umbellatis mense Augusto haud rar. (Schneider).

18. *Cr. spinicollis* Herrich Schæff. 181. 27. Tab. 1 & 2. — Ths. III. 282. 28. — Guttatus Dbm. 400. 270 (ex parte).

Norv. m. or. rar., ad Christianiam in horto botanico atque in par. Eidskogen a Siebke inventus. Juli—September.

19. *Cr. guttatus* v. d. Lind. Obs. II. 49. 2. — Dbm. 400. 270 (ex parte). — Ths. III. 282. 29.

Norv. m. or. centr. & sept. passim: Ad Christianiam in horto botanico et Bækkelaget, in par. Aamot et Løiten Hedemarkiæ (Siebke), ad Østre Næs Værdaliæ (Dahlbom), in monte Skaaddavarre in par. Alten Finmarkiæ mens. Augusto (Zetterstedt). Juli—August.

20. *Cr. dives* Lepell. de St. Farg. Crabr. 716. 4. — Dbm. 396. 269. — Ths. III. 283. 30.

Norv. m. or. rarissime, in Lysaker juxta Christianiam a Siebke observatus.

21. *Cr. vagus* Lin. F. Sv. 1664. — Dbm. 392. 268. — Ths. III. 283. 30.

Norv. mer. et c. fere ubique haud rar.: Ad Christianiam, Sandefjord, in par. Odalen, Eidsvold, Eidskogen, Solør, Elverum et Tyldalen Østerdaliæ, nec non in paroch. Sell ad Laurgaard et Dovre ad Toftemoen repertus (Siebke, Schøyen), Juni—Juli, ad Tangeraas in par. Strandebarm in Søndhordland, 2 August 1870 (Schneider).

22. *Cr. cavifrons* Thomson Opusc. 173. 32. — Id. Sc. Hym. III. 284. 33.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in Linderud et horto botanico atque ad Grundset in parochia Elverum (Siebke), Odalen (Schøyen).

23. *Cr. planifrons* Thomson Opusc. 173. 33. — Id. Sc. Hym. 285. 34.

Norv. m. or. rar., tantum in horto botanico ad Christianiam a Siebke lectus.

24. *Cr. chrysostomus* Lep. Annal. de France 1834. 704. 7. — Ths. III. 285. 35. — Lapidarius Dbm. 405. 272.

Norv. m. or. passim: Ad Sarpsborg, Christianiam in Tøien, Kongsvinger, Hamar, Hoff in Solør, Elverum, Aamot et Rendalen Østerdal. nec non in paroch. Fron Gudbrandsdal. mense Julio (Siebke), ad Østre Næs et Garnæs Værdaliæ (Dbm).

25. *Cr. 4-cinctus* Fabr., Ths. III. 286. 36. — Interruptus Dbm. 418. 275.

Norv. m. or. passim: Ad Christianiam in horto botanico, Brovold et Kastellet atque ad Grundset in par. Elverum deprehensus (Siebke). Juni—August.

26. *Cr. fossorius* Lin. F. Sv. II. 1662. — Dbm. 422. 276. — Ths. III. 286. 37.

Norv. m. or. rarius, ad Christianiam a Siebke captus.

27. *Cr. clypeatus* Lin. Syst. Nat. Ed. XII. 945. 24. — Ths. III. 287. 38. — Vexillatus Dbm. 375. 242.

In Norvegia a prof. Boheman repertus (teste Dahlbom).

28. *Cr. subterraneus* Fabr. Ent. Syst. II. 295. 7. — Dbm. 370. 240. — Ths. III. 287. 39.

Norv. m. or. rar., in par. Hoff in Solør (Siebke), ad Laurgaard in parochia Sell Gudbrandsdaliæ (Schøyen).

Oxybelus Latr.

1. *O. 1-glumis* Lin. F. Sv. II. 1681. — Dbm. 273. 172. — Ths. III. 290. 4.

Norv. m. or. passim: Ad Fredrikshald, Lillestrømmen, nec non ad Christianiam in Tøien (Moe), Brovold atque ad Toftemoen in parochia Dovre Gudbrandsdaliæ a Siebke observatus.

Fam. *Chrysididæ.*

Omalus Panz.

1. *O. auratus* Lin. F. Sv. 1666. — Dbm. II. 26. 8. — Thoms. Opusc. 102. 1.

Norv. m. or. et c. passim: Ad Christianiam in Brovold, horto botanico, Bækkelaget et Grorud, in paroch. Odalen nec non in par. Ringebo, Fron et Dovre (ad Toftemoen) Gudbrandsdaliæ repertus (Siebke, Schøyen). Juni—Juli.

2. *O. coeruleus* De Geer Mem. II. 837. 2. — Dbm. II. 34. 12. — Thoms. Opusc. 103. 2.

In Norv. m. or. et c. fere eanden expansionem habet: Ad Christianiam, in Ringerike, par. Odalen, Ringebo, Fron et Dovre Gudbrandsdaliæ ad Toftemoen a Siebke et Schøyen lectus. Juli—August.

3. *C. æneus* Panz. F. Germ. 85. t. 13. — Dbm. II. 35. 13. — Thoms. Opusc. 103. 2.

In Norv. m. or. rarius occurrit: Ad Christianiam in horto botanico et Bækkelaget atque in par. Odalen captus (Siebke). Juni—Juli.

Elampus Spinola.

1. *E. panzeri* Fabr. Piez. 172. 9. — Dbm. II. 45. 21. — Thoms. Opusc. 103. 1.

Norv. centr. or. rarissime, ad Toftemoen in parochia Dovre Gudbrandsdaliæ 13 Juli 1873 a Siebke inventus.

Hedychrum Latr.

1. *H. lucidulum* Panz. F. Germ. 51. 5. — Dbm. II. 78. 45. — Thoms. Opusc. 104. 1.

Norv. m. or. passim: Ad Næs Værk in Nedenæs 2 specimina Juli 1875 Schneider legit, circa Christianiam in Tøien, Braaten et Bækkelaget, in par. Næs Hallingdaliæ et Elverum Gudbrandsdaliæ (Siebke). Juni—Juli.

2. *H. integrum* Dbm. II. 86. 49. — Thoms. Opusc. 105. 3.

Norv. m. or. et c. rarissime: Ad Christianiam (Siebke), in jugo alpino prope Levangerfjord a Dahlbom lectum.

Chrysis Lin.

1. *Chr. cyanea* Lin. S. N. II. 948. 5. — Id. F. Sv. 1667. — Dbm. II. 188. 102. — Thoms. Opusc. 107. 8.

Norv. m. or. passim non rara: Ad Fredrikshald, Sarpsborg, Christianiam in Lysaker et horto botanico, in par. Land, Aurdal in Valders, Øier & Fron (Siebke), Odalen (Schøyen). Mai—August.

2. *Chr. viridula* Lin. F. Sv. 1668 (♂). — Thoms. Opusc. 107. 9. — Bidentata Dbm. II. 257. 142.

In Norv. m. or. rarius occurrit: In horto botanico ad Christianiam nec non in paroch. Odalen a Siebke, Moe et Schøyen observata. Juli—August.

3. *Chr. succincta* Fabr. E. S. II. 241. 13. — Dbm. II. 268. 149. — Thoms. Opusc. 107. 10.

Norv. m. or. rarissime, tantum ad Østerhaug in parochia Øier Gudbrandsdaliæ a Siebke reperta.

4. *Chr. ignita* Lin. S. N. II. 947. 1. — Id. F. Sv. 1665. — Dbm. II. 292. 165. — Thoms. Opusc. 108. 12.

In tota Norvegia a Næs Værk in Nedenæs usque ad Alten Finmarkiæ (70°) sat frequenter observata. Juni—August.

5. *Chr. fulgida* Lin. S. N. II. 948. 7. — Id. F. Sv. 1669. — Dbm. II. 245. 136. — Thoms. Opusc. 108. 14.

Norv. mer. et sept. passim, rarius: Ad Sarpsborg, Christianiam in Tøien et Bækkelaget, in par. Aurdal in Valders ad Fagernæs atque in Øier Gudbrandsdaliæ (Siebke); feminam in Vossevangen 19 Juli 1874 Schneider legit, ad Nordkap 4—7 August a Zetterstedt reperta. Juni—August.

6. *Chr. bicolor* Dbm. Monogr. Chrys. 10. 6. — Id. Hym. Eur. II. 123. 69. — Thoms. Opusc. 106. 3.

Norv. c. rarissime, in jugo alpino juxta Levangerfjord Dom. Zetterstedt et Dahlbom obvia, 2—3 Juli.

7. *Chr. zetterstedti* Dbm. Disp. Meth. 11. 16. — Id. Hym. Eur. II. 305. 173. — Thoms. Opusc. 107. 7.

Norv. m. or. rarissime, ad Christianiam mense Julio 1844 a Dahlbom capta.

Fam. *Formicidæ.*

Formica Lin.

1. *F. herculeana* Lin. F. S. 1720. — Nyl. Adn. Mon. Form. bor. Eur. 894. — Mayr Form. Austr. 36. 2.

Norv. m. & c.: Circa Christianiam ubique, Røken, Haftun in Gol Hallingdaliæ, Østerdalen nec non ad Fogstuen in alpe Dovre (Siebke), Odalen & Gudbrandsdalen (Schøyen).

2. *F. ligniperda* Nyl. l. c. 898. — Mayr F. A. 32. 1.

Ad Christianiam, in Stordalen in Søndmør (Siebke) et in Odalen (Schøyen) lecta.

3. *F. rufa* Lin. Fn. Sv. 1721. — Nyl. l. c. 902. — Mayr F. A. 56. 9.

Tota Norvegia vulgaris, etiam in alpibus in reg. sylv. ubique (Siebke, Schøyen).

4. *F. exsecta* Nyl. l. c. 909. — Mayr. F. A. 68. 14.

In par. Stange Hedemarkiæ, ad Jerkin in alpe Dovre (Siebke) et in Odalen (Schøyen) lecta.

5. *F. fusca* Lin. Fn. Sv. 226. — Id. Syst. Nat. I. 963. — Nyl. l. c. 919. — Mayr. F. A. 74. 14.

Norv. m. & centr. frequens: Ad Christianiam, in par. Edsberg, Enebak, Eidsvold, Stange, Romedal etc., in Odalen, Solør, Østerdalen, Gudbrandsdalen ubique nec non in alpe Dovre (Siebke, Schøyen).

6. *F. nigra* Latr. Hist. nat. d. Fourm. 156. — Nyl. l. c. 920. — Mayr. F. A. 83. 20.

Norv. m. & c. sat frequens: Ad Christianiam ubique, Odalen, Kongsvinger, Elverum, Sundvolden, Nordrehaug Ringerikiæ, Røken etc. (Siebke, Schøyen).

7. *F. flava* Fabr. Ent. Syst. II. 357. — Nyl. l. c. 922. — Mayr. F. A. 91. 24.

Norv. m. & c. vulgaris: Ad Christianiam ubique, in Odalen, ad oppidum Lillehammer et in Ringebo Gudbrandsdaliæ (Schøyen), nec non in Elverum, Nordrehaug Ringerikiæ, in insula Smølen et ad Throndhjem lecta (Siebke).

8. *F. fuliginosa* Latr. Ess. s. l'hist. Fourm. France 36. — Id. Hist. nat. Fourm 140. — Nyl. l. c. 915. — Mayr. F. A. 79. 19.

Norv. m. passim: Ad Christianiam in Kongshavn, Grefsen, Tøien etc. nec non in par. Edsberg lecta (Siebke).

?9. *F. cinerea* Mayr. F. A. 72. 16.

Spec. in Lesje Gudbrandsdaliæ lecta a Siebke ad hanc speciem dubie relata.

Myrmica Latr.

1. *M. lævinodis* Nyl. l. c. 927. — Mayr F. A. 130. 2.

Norv. m. & c. or. non infrequens: Circa Christianiam ubique, in Odalen et Gudbrandsdalen (Schøyen), in Aamot et in insula Smølen (Siebke) lecta.

2. *M. ruginodis* Nyl. l. c. 929. — Mayr F. A. 135. 4.

Norv. m. & c. or. rarius: Ad Christianiam in Kongshavn et Bækkelaget, nec non ad Aaset in par. Aamot lecta (Siebke).

3. *M. rugulosa* Nyl. Add. alt. adn. mon. Form. bor. Eur. 82. — Mayr. F. A. 133. 3.

Ad Aaset in par. Aamot Østerdaliæ lecta (Siebke).

4. *M. sulcinodis* Nyl. Adn. Mon. Form. 934. — Mayr. F. A. 136. 5.

Ad Christianiam et ad Throndhjem rarissime lecta (Siebke).

5. *M. scabrinodis* Nyl. l. c. 930. — Mayr F. A. 138. 6.

Norv. m. & c. or. non infrequens: Ad Christianiam in Tøien, Grefsen, Kongshavn etc. (Siebke), ut etiam in Odalen, ad oppidum Lillehammer et in par. Ringebo Gudbrandsdaliæ (Schøyen) lecta.

6. *M. lobicornis* Nyl. l. c. 932. — Mayr F. A. 140. 7.

Norv. m. passim rarius: Ad Christianiam in Kongshavn, Ladegaardsø etc., nec non in Eidsvold a Siebke lecta.

7. *M. cæspitum* Latr. Hist. nat. Fourm. 251. — Mayr F. A. 154. (2). — Fuscula Nyl. l. c. 935.

Norv. m. passim: Ad Christianiam in Tøien, Kongshavn et Bækkelaget sub cortice Pini sylvestris inventa (Siebke).

Leptothorax Mayr.

1. *L. acervorum* Fabr. Piez. 407. 50. — Nyl. l. c. 936. — Mayr F. A. 164. 2.
Norv m. & c. or. passim: Ad Christianiam in Tøien, in Elverum, Stange, Gudbrandsdalen, in alpe Dovre nec non ad Throndhjem lecta (Siebke, Schøyen).

2. *L. interruptus* Schrenck Beschr. nass. Ameis. 106 & 140. — Mayr F. A. 174. 10.

Ad Christianiam in Ryenbjerg et Fjeldstuen rarissime lecta (Siebke).

3. *L. tuberum* Fabr. Piez. 407. 47. – Nyl. l. c. 939. — Mayr F. A. 170. 8.

Norv. m. & c. or. sat frequens: Ad Christianiam in Tøien, Ryenbjerg et Sophienbjerg (Siebke), in Odalen, Gudbrandsdalen et in alpe Dovre sub cortice etc. (Schøyen) lecta.

Index genererum hujus operis fascic. I—V.